№ 9 (2760) ■ Середа, 16 січня 2002 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

Рятувальники перед входом у забій шахти імені К. Маркса в Єнакієво, де 13 січня стався обвал породи.
(Матеріал на цю тему читайте на 3-й стор.).

Фото Олега ЯРОВОГО (УНІАН).

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1547 р. Великий князь Іван IV Грозний прийняв царський титул і став першим російським царем. ■ 1861 р. У Петербурзі вийшов «Букварь южнорусский», укладений Т. Шевченком, — для навчання українською мовою в недільних школах. ■ 1900 р. На Запоріжжі народився Семен Московець, учений, спеціаліст з вірусних хвороб сільськогосподарських рослин. Тривалий час очолював Інститут мікробіології в Києві. ■ 1991 р. Рішенням Папського престолу в Україні відновлено греко-католицьку та римо-католицьку церковні ієрархії.

Нас обходять?

Учора віце-прем'єр, міністр фінансів Польщі Марек Бєлка заявив, що уряд його країни «цілком підтримує» ідею спорудження трубопроводу для транспортування російського газу до Західної Європи територією Польщі в обхід України. Прикметно, що цю заяву він зробив напередодні російсько-польського саміту. «З погляду Росії, це природний маршрут, а наше гасло — «дружелюбний транзит», — додав Марек Бєлка. Він відкинув припущення, що Польща дотримується з цієї проблеми двоїстої позиції і виступає не лише за створення нових трубопроводів, а й водночас за збереження попередніх аналогічних систем, що проходять через Україну. «Це більше не проблема», — наголосив заступник глави польського уряду.

Вибори-2002

Міськвиборчком створить облрада

Хоча в порядок денний сесії Одеської міськради, що відбулася 14 січня, і було внесено питання про створення міської територіальної виборчої комісії, однак цього не було зроблено. Формальна причина така: низка обласних партійних організацій звинуватили міського голову Руслана Боделана в тому, що він порушив статтю 14 Закону України «Про вибори депутатів місцевих рад...», давши повідомлення у пресі не за десять днів до гранично визначеного терміну. З цього приводу навіть подано позов до суду. «І хоча ми вважаємо, що порушень не допустили, й незабаром доведемо це через суд, — коментує події в розмові з кореспондентом «ГУ» секретар міськради Олександр Прокопенко, — та все-таки вирішили, щоб не викликати подальших скарг, звернутися до облради з пропозицією, щоб міськвиборчком створила вона. Закон передбачає і такий варіант, **повідомляє з Одеси Георгій ВОРОТНЮК.**

Парламентська хроніка

Сюрприз для місцевих бюджетів: борги можуть «пробачити»

Ранкове та денне засідання 15 січня

Після оголошення депутатських запитів та виступів Голова Верховної Ради Іван Плющ повідомив про перехід народного депутата Вадима Місюри з фракції соціалістів до фракції СДПУ (о). «Єдність» у ВР тепер представлятиме Іван Салій. Василь Шепа поповнив парламентські лави ПРП. Народний депутат Василь Костицький залишив фракцію СДПУ (о).

Петро Симоненко від фракції комуністів висловив занепокоєння втручанням іноземних країн, зокрема США, у внутрішні справи України, її виборчий процес. Депутати з фракції соціалістів скаржилися, що їм практично не надається ефірний час на радіоканалі «Промінь», який фінансується з державного бюджету. Фракція «Яблуко» вимагала незалежного розслідування ДТП на Обухівській трасі.

(Закінчення на 2-й стор.).

Станемо партнерами по космосу

Сьогодні в Україну з офіційним візитом прибуває Президент Бразилії Фернандо Кардозу. Він зустрінеться з Головою Верховної Ради України Іваном Плющем і Президентом України Леонідом Кучмою. Як очікується, під час візиту буде підписано низку міжурядових угод, зокрема у сфері енергетичного машинобудування. Партнери планують підписати меморандум про співробітництво між космічними відомствами двох країн, а також двосторонню міжурядову угоду про захист технологій.

ПРЕМ'ЄРА РУБРИКИ

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Хто з нас не спостерігав отакі сценки, яку схопила фотокамера! Міліціонер і громадянка не порозумілися. Пхи! Це вже стало до такої міри типово, що ми перестали помічати такі дрібниці. А, може, свідомо ухиляємося від конфліктної ситуації, визнаючи апріорі: сила завжди на боці стражів порядку. Нічого дивного. Але це тільки додає ваги буденному співіснуванню міліції і громадян. Про це й мова в матеріалах під новою рубрикою «Міліцейські історії» ***(читайте на 16-й сторінці).*** *Хіба не цікаво, якої думки про міліцейські будні пенсіонерка, котра сидить на ящику з нехитрим скарбом, викладач середньої школи, хірург або підприємець — людина з вулиці! Отже, чекаємо від вас міліцейських історій, найхарактерніші — опублікуємо!*

Вітчизняний стиль

Ще дізнаємося і про «Циклон-4»

Ракетно-космічний комплекс нового типу «Циклон-4» створено у знаменитому конструкторському бюро «Південне».

Його третю ступінь обладнуватимуть суто дніпропетровськими варіантами двигуна та прискорювача нового покоління. Після двох типів «Зеніту» та двох типів «Циклону», нарешті й після «Дніпра», створеного також останнім часом, це буде шостий український ракетоносій, що здійснюватиме запуски навколоземних супутників із космодромів світу. І він зможе виносити в космічний простір об'єкти значно більших розмірів та більшої ваги, ніж його попередники.

Тепер у виробничому об'єднанні «Південний машинобудівний завод» узялися за виготовлення першого експлуатаційного зразка ракети «Циклон-4». Свій перший старт вона, цілком вірогідно, зробить із бразильського космопорту «Альтанкара». І започаткує реалізацію ще одного унікального міжнародного проекту, про який нам ще належить дізнатися, **повідомляє наш власний кореспондент Микола НЕЧИПОРЕНКО.**

Лунають фанфари успіху!

■ Плавання

Шостий етап Кубка світу (на короткій воді). Імперія (Італія). Українські спортовці уже за традицією — серед еліти. Золоті медалі на дистанціях 50 м брасом і 100 м комплексного плавання виборов **Олег Лисогор (на знімку)**. А Денис Силантьєв був другий на 50 м і 200 м батерфляєм.

Спортивну добірку читайте на 15-й сторінці.

P. S. У першій декаді січня НБУ продав облігацій майже на 500 млн. грн.

Сюрприз для місцевих бюджетів: борги можуть «пробачити»

Ранкове та денне засідання 15 січня

Парламентська хроніка

(Початок на 1-й стор.).

Народні депутати з фракції «Батьківщина» наголошували на використанні адмінресурсу вищими посадовими особами під час виборчої кампанії, тоді як опозиційним силам практично заблоковано доступ до ЗМІ.

Далі народні депутати розглянули урядовий законопроект про реструктуризацію сум заборгованості між бюджетами всіх рівнів за 1994—1999 роки. Згідно з документом пропонується заборгованість та позички місцевих бюджетів перед державним за цей період не реструктуризувати, а списати. Така заборгованість місцевих бюджетів з 1994 року становить два мільярди гривень, з яких 160 мільйонів гривень «висять» на АРК, 245 мільйонів гривень — на Донецькій області, 127 мільйонів гривень — Запоріжжі та 107 мільйонів гривень — Київській області. За словами першого заступника державного секретаря Міністерства фінансів Анатолія Максюти, такі нововведення пов'язано з прийняттям у 2001 році Бюджетного кодексу, який визначає нову систему формування місцевих бюджетів.

Крім того, законопроект передбачає низку інших змін для забезпечення механізму списання боргів та позичок.

Утім, народні депутати висловили побоювання, що від проведення таких взаєморозрахунків насамперед втрачатимуть обласні бюджети. Лунали пропозиції голосувати за цей документ у комплекті з іншим, який пропонує списання боргів АПК.

Народні депутати обговорили і два законопроекти про телекомунікацію. Документ, підготовлений урядом, передбачає створення Національної комісії з питань регулювання зв'язку, яка провадитиме державну політику в сфері надання телекомунікаційних послуг. Тарифи на ці послуги оператори встановлюватимуть самостійно. Однак державному регулюванню підлягають тарифи на універсальні послуги, на оренду ліній, трактів, каналів передавання. Урядова політика та розробка стратегії розвитку в сфері телекомунікацій здійснюватиметься уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку та інформатизації. Натомість депутатський законопроект пропонує створення Національної комісії з питань регулювання зв'язку як органу, не залежного від Кабміну.

До управління НКРЗ входитиме державна інспекція зв'язку та радіочастот. До її складу пропонується п'ять членів, кожного з яких призначає Президент за згодою Верховної Ради на п'ять років.

Комісія здійснюватиме контроль за діяльністю операторів та провайдерів, за дотриманням правил лояльної та справедливої конкуренції, видаватиме індивідуальні ліцензії та загальні дозволи, затверджуватиме після консультації з урядом тарифи на телекомунікаційні послуги.

Парламентарії розглянули законопроект про статус слідчих. За документом, слідчий, незалежно від його відомчої належності, матиме статус державної посадової особи.

Народні депутати також обговорили законопроект про охоронну діяльність.

Ще один законопроект — про внесення змін до законодавчих актів про автотранспорт — передбачає встановлення адміністративної відповідальності за керування транспортом, на якому без спеціального дозволу встановлено світлові і звукові сигнальні пристрої.

Юлія ШЕЙКО.

Робота парламенту — невідкладна

Заступник Голови Верховної Ради України Степан Гавриш висловив на прес-конференції занепокоєння зверненням виборчого блоку «За єдину Україну» до парламенту про припинення роботи ВР під час виборчої кампанії. За його словами, таке рішення блоку не було узгоджене з Президентом України та Прем'єр-міністром. Оскільки і глава держави, і прем'єр направили до парламенту листа, в якому просять депутатів терміново прийняти низку невідкладних законопроектів. Серед них — закон про надання пільг і соціальних гарантій громадянам. Отож до завершення восьмої сесії у парламенту достатньо завдань і роботи.

Степан Гавриш переконаний, що до 17 січня, останнього дня голосування на восьмій сесії ВР, парламентарії «знайдуть спільну мову», щоб нарешті прийняти закон про лазерні диски, а також привести у відповідність до закону про вибори народних депутатів України закони про вибори до місцевих рад та до парламенту Криму. С. Гавриш наголосив: якщо Верховна Рада не узгодить усі технічні норми трьох виборчих законів, країну накриє шквал судових процесів.

Як досвідчений юрист, Степан Гавриш пояснив, чому не може бути створено тимчасової слідчої комісії ВР із контролю за парламентськими виборами, як пропонують деякі депутати. За статтею 89 Конституції України та Регламентом Верховної Ради парламент справді може створювати тимчасові слідчі комісії для розслідування подій, що являють особливий суспільний інтерес. Але ці комісії створюються для розслідування фактів і обставин, що вже відбувалися, а не тих, які лише теоретично можуть статися.

Юліана ШЕВЧУК.

Відмежовуються від скандалу

Співголова Народного руху України (за єдність) Георгій Філіпчук заявив, що виборчий блок «НРУ» звернеться до Генпрокуратури та Служби безпеки з проханням розібратися в обставинах «касетного скандалу» (пов'язаного із підслуховуванням розмови О. Омельченка та В. Ющенка) та захистити національні інтереси України. Згадка про національні інтереси тут не випадкова, оскільки лідери блоку вважають, що скандал зрежисовано російськими політтехнологами. Але те, що на інформаційно-політичне життя України впливають закордонні сили, є показником чи то нашої провінційності, чи то продажності, — заявив Г. Філіпчук. Однак «ми не дозволимо створити ситуацію, коли НРУ буде використовуватися як буфер у боротьбі з «Нашою Україною»», — підкреслив він. Таким чином НРУ(є) відхрестився від акції директора агентства «Рух-прес» Дмитра Пономарчука. І тепер залишається трохи почекати, щоб побачити, чи залишиться Д. Пономарчук у списку виборчого блоку «Народний рух України».

Крім того, лідери НРУ(є) повідомили про намір подати в суд на телестудію «1+1», автора програми «Епіцентр» В. Піховшека за «конкретне звинувачення керівників блоку «НРУ» у причетності до скандалу».

Вибори-2002

Об'єднані соціал-демократи неможливого не обіцяють

Виступаючи з політичною доповіддю на з'їзді, голова СДПУ(о) Віктор Медведчук оцінив нинішню політичну ситуацію у державі напередодні виборів. Він назвав блокування партій «справою цілком виправданою, але доцільною лише за ідеологічної близькості». Саме тому В. Медведчук вважає об'єднання під «дахом» популярної назви чи політика діаметрально протилежних політичних сил «особливо небезпечним». Лідер СДПУ(о) наголосив: «Ми йдемо саме на парламентські вибори, а не влаштовуємо репетицію президентських». Головною стратегією українських соціал-демократів В. Медведчук визначив «формування потужної партії парламентського зразка», а головним завданням фракції СДПУ(о), у разі повторної перемоги на парламентських виборах, — «розробку справедливих здійсненних законів», передусім спрямованих на виведення з кризи галузі охорони здоров'я, подолання безробіття і прірви між доходами заможних та малоімущих. Об'єднані соціал-демократи, за словами їх лідера, намагатимуться у майбутній ВР стати стрижнем у формуванні парламентської більшості. В. Медведчук заявив: якщо таку більшість не вдасться створити зусиллями центристів, есдеки готові «шукати точки дотику з представниками лівих і правих політичних сил, окрім крайніх радикалів».

Представляючи передвиборну програму партії, лідер фракції СДПУ(о) у нинішній ВР Олександр Зінченко наголосив, що ця програма побудована за принципом відмови від загальних нездійсненних гасел. Головною особливістю партії, на відміну від інших, об'єднані соціал-демократи вважають те, що СДПУ(о) —принципово ідеологічна партія, яка базується на конкретній соціал-демократичній ідеології. «Ми — реалісти і не обіцяємо неможливого, ми знаємо, що і як треба робити», — цими словами завершується передвиборна програма СДПУ(о).

Партійний з'їзд затвердив кандидатів у народні депутати в багатомандатному загальнодержавному окрузі та мажоритарних округах. Виборчий список СДПУ(о) очолив лідер партії Віктор Медведчук, за ним у першій п'ятірці — Герой України Тамара Прошкуратова, вчителька, лідер фракції СДПУ(о) у ВР Олександр Зінченко, голова Координаційної ради Блоку української молоді Володимир Рябіка, перший Президент України Леонід Кравчук.

Віктор Медведчук в інтерв'ю журналістам заявив, що підтримує пропозицію блоку «За єдину Україну» припинити роботу парламенту під час виборчої кампанії. Але в тому разі, якщо Верховна Рада замість законотворчої роботи «продовжуватиме політичні розбірки і лише створюватиме тимчасові слідчі комісії».

Юліана ШЕВЧУК.

Стратегія із мораллю

На роль масштабного плеча претендує соціальний проект «Стратегія для України», презентація якого щойно відбулася у Києво-Могилянській академії. У вступному слові Віктор Ющенко пояснив суть стратегії: розбудова відкритого громадянського суспільства, ефективної економічної моделі, розвинутої родинної та суспільної моралі. Одне слово, «ця програма — комплексний проект, який охоплює гуманітарну, економічну та соціальну сфери і передбачає вдосконалення системи управління державою». Пропонуючи суспільству цю стратегію, численний авторський колектив ставить за мету єднання нації довкола ідеї — «побудови країни загального добробуту, забезпечення достойного життя кожного українця».

Соціальний проект — це перший етап формування довгочасної стратегії розвитку України.

Ця оптимістична перспектива трохи затьмарилася менш радісними прогнозами на ближче майбутнє. Наприклад, В. Ющенко передбачає різке падіння курсу гривні навесні нинішнього року: «Це може статися через недотримання проголошеного бюджетного курсу, а також негативне зовнішньоторговельне сальдо». Оскільки розвиток суспільної моралі також поки що значиться у планах, довелося згадати про нинішній рівень моральності. «Я не боюся викиду будь-яких компроматів, оскільки знаю, що за мною і моєю родиною немає нічого, про що я боявся б говорити публічно». Але «я не хотів би, щоб життя моєї дружини та дітей ускладнювалося моральними проблемами інших людей і щоб мої близькі стали жертвою осіб зі слабкою мораллю».

Крім «Стратегії для України», лідер «НУ» готовий підставити і власне плече. Жінкам, «які збираються стати політиками», бо «жінка в політиці — це найшвидший спосіб отримати чесну і прозору владу».

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Комуністів мало не обійшли

На двадцять першій сесії Чернігівської обласної ради ліві депутати висловили невдоволення запропонованими для голосування кандидатурами до складу обласної виборчої комісії з виборів депутатів обласної ради. Серед них виявилися представники багатьох партій, організацій, але не було жодного члена КПУ та СПУ, хоча перші у складі обласної ради представлені досить численною групою. Після гострої дискусії депутати вирішили прислухатися до думки лівих і виділили для них два місця у виборчій комісії. Сесія також затвердила програму зайнятості населення області на 2002 рік та розглянула питання про приватизацію об'єктів спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області у найближчий час.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Жінка в політиці — це найшвидший спосіб отримати чесну і прозору владу

Реалії

«SOS» від немовлят

245 маленьких пацієнтів Республіканської дитячої клінічної лікарні Криму врятував від холоду... батальйон Міністерства з питань надзвичайних ситуацій, який дислокується в селищі Мазанці. Нині в чотирьох найкритичніших відділеннях медичного закладу працює система екстреного опалення — спеціальні обігрівачі, до кожного з яких приставлено підготовленого бійця МНС.

Донедавна немовлят зігрівали серцями в повному розумінні слова люди в білих халатах. За словами головного лікаря Олександра Астахова, температура у приміщеннях понижувалася до десяти градусів. Медичний заклад мерз не один день, бо в бюджеті автономії грошей для його опалення чиновники не знайшли. Лікарня час від часу залишалася без струму. Лікарі надають лише невідкладну допомогу: через холод закрито кілька операційних блоків.

Ще торік планували збудувати власну мінікотельню, але не спромоглися — заклад фінансується на 37 відсотків від потреби. Надзвичайна ситуація змусила медиків звернутися по допомогу до Головного управління з питань надзвичайних ситуацій.

Віктор ХОМЕНКО.

Сімферополь.

Дістали з-під землі

Врятовано трьох гірників, які у неділю опинилися під завалом на шахті імені Карла Маркса у Єнакієвому Донецької області. О 19.45 у понеділок гірничорятувальники визволили вибійників Леоніда Кошубу, Валерія Довбню та Олексія Гребенюка. Доля четвертого, Юрія Невзорова, на час підготовки інформації залишається невідомою.

У тісній камері на глибині близько 800 метрів шахтарі провели тридцять п'ять годин. Майже добу про їхнє місцеперебування нічого не було відомо, а прогнози висловлювалися невтішні. І лише в понеділок уранці із потерпілими вдалося встановити зв'язок. Щогодини вони подавали чотири умовні стуки, які означають кількість людей під завалом, а пізніше навіть могли перемовлятися із рятувальниками. Врятованих обстежують медики. Травм і серйозних ушкоджень гірники не отримали, але реабілітація звільнених із підземного полону потребує часу.

Із четвертим потерпілим рятувальники не мають контакту. Ймовірно, він перебуває у сусідньому уступі лави. І поки триває пошук, на вибійника Юрія Невзорова вдома чекають дружина і троє неповнолітніх синів.

Шахта імені Карла Маркса видобуває паливо з так званих крутих пластів, небезпечних за раптовими обваленнями та викидами вугілля і газу. Групові нещасні випадки на цьому вугільному підприємстві трапляються щороку. Однак марки коксівного палива, яке тут залягає, дуже цінують металурги. Тому шахта продовжує працювати, а робітники — миритися і з умовами праці, і з нерегулярністю її оплати. Адже востаннє гроші тут отримували перед новим роком, коли колективу дали половину зарплати за листопад.

Ліна КУЩ.

Фотофакт

Андрій Білозір біля меморіальної дошки, встановленої у Львові на честь його батька, видатного українського композитора і громадянина Ігоря Білозіра.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Ресторан на місці забігайлівки

У Сімферополі прийняв перших відвідувачів фешенебельний пивний ресторан.

Відкрив його у відреставрованому одному з найстаріших будинків міста колектив пивобезалкогольного комбінату «Крим», витративши на це півтора мільйона гривень. На презентації ресторану «Петрович», названого на честь генерального директора комбінату, співав Юрій Богатиков, а голова Верховної Ради Криму Леонід Грач сказав, що нарешті улюблений напій чоловіків і жінок вийшов із забігайлівки і став окрасою столу в місці, де можна смачно поїсти, послухати музику і попити пива не лише в спекотні кримські дні.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Автопарк обновлюється

Десять нових спеціалізованих автомобілів поповнили парк служби «Швидкої допомоги» Одеського міського управління охорони здоров'я. Це дасть змогу, вважає його начальник Олена Якименко, істотно скоротити час прибуття медиків за терміновими викликами та поліпшити якість обслуговування хворих. Треба зазначити, що за три останні роки «Швидка» вже одержала 12 таких автомобілів, а за три наступні роки її автопарк планувано обновити повністю.

Георгій ВОРОТНЮК.

Кримінал

Неповнолітні підробники

У Костополі юнак виготовляв фальшиві купюри номіналом десять гривень, які розповсюджували його приятелі.

Першою забила на сполох власниця одного кафе у селі Держажне Костопільського району. Підробками розрахувались за страви молоді хлопці увечері напередодні. Через недостатнє освітлення в барі фальшивки помітили лише наступного ранку.

Правоохоронці швидко виявили «автора» псевдогривень і всіх діючих осіб цього кримінального сюжету.

— У головній ролі — неповнолітній Дмитро К., якому батько подарував сучасну комп'ютерну техніку, — розповідає начальник Костопільського райвідділу міліції Олексій Лозян. — Але Дмитро не втримався від спокуси виготовити десятигривневу купюру. Похвалився приятелю. Той запропонував тиражувати фальшивки і «реалізувати» у селах району. Встигли надрукувати 20 купюр.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

У номер

Заява фракції «Єдність»

Шановний Іване Степановичу, шановні колеги народні депутати України!

Депутатська фракція партії «Єдність» у Верховній Раді України висловлює занепокоєність з приводу сталої негативної тенденції низького рівня розрахунків ДП «Енергоринок» перед НАЕК «Енергоатом». За оперативними даними, за 2001 рік рівень розрахунків за електроенергію, вироблену на атомних станціях, становив 57%, тоді як з усіма іншими суб'єктами ринку (тепловою генерацією, гідроенергетикою та обленерго) розрахунки проведено на 105%.

Проблеми, які є у теплових генерувальних компаній та у вугільній галузі, зрозумілі, але їх не можна вирішувати за рахунок атомної енергетики.

Ми, депутати фракції «Єдність» у Верховній Раді України, вважаємо, що нинішній підхід до перерозподілу коштів на оптовому енергоринку дискримінаційний щодо атомної енергетики, і закликаємо уряд негайно забезпечити прозорі та справедливі умови роботи на оптовому ринку електричної енергії України.

Внаслідок дискримінаційної політики в розподілі коштів енергоринку НАЕК «Енергоатом» нині відчуває гострий дефіцит фінансових ресурсів. Незважаючи на ефективну внутрішню організацію діяльності компанії, грошових коштів не вистачає ні на експлуатаційні витрати, ні на розвиток виробництва і утримання соціальної сфери, ні на розв'язання таких украй важливих для держави завдань, як підвищення надійності та безпеки експлуатації ядерних блоків, підготовка до зняття з експлуатації енергоблоків АЕС. Гостро стоїть також проблема сплати податків, що нараховуються виходячи з відпущеної товарної продукції, а не її реальної оплати. Нонсенс, але компанія НАЕК «Енергоатом», що стабільно працює і виробляє майже 50% електроенергії в Україні, сьогодні — один з найбільших боржників держави у сплаті податків.

Відсутність необхідних джерел фінансування атомної енергетики протягом останніх років є серйозною загрозою ядерної і національної безпеки держави, створює складний соціально-політичний клімат у містах-супутниках та у трудових колективах атомних станцій. Лише за вісім днів цього року спостерігалося чотири примусові зупинки блоків на Запорізькій АЕС, і це — прямий наслідок недофінансування атомної енергетики.

З огляду на ситуацію, що склалася в енергетичній галузі, ми, народні депутати фракції «Єдність» у Верховній Раді України, звертаємося до Кабінету Міністрів України з вимогою надати пояснення причин перерозподілу коштів, отриманих ДП «Енергоринок» за спожиту електроенергію, серед генерувальних компаній.

Вважаємо, що генерувальні компанії мають отримувати кошти за відпущену в енергоринок електроенергію пропорційно до обсягів своїх поставок, виходячи із загальної суми здійснених оплат за спожиту електроенергію. Особливо важливо додержувати цих умов протягом проведення виборчої кампанії, щоб уникнути тіньового розподілу коштів енергоринку, використання їх у політичних цілях.

Іван САЛІЙ, уповноважений представник фракції.

Прийнято на засіданні фракції 10 січня 2002 року.

■ *Фотофакт*

У Севастопольському порту пришвартувався корабель «Метеор», який здійснює науково-дослідницький рейс Чорним морем у рамках міжнародного проекту «Омега».

Фото Сергія СВІТЛИЦЬКОГО.

Хліб не черствіє

Такий хліб випікають у Куйбишевському ТОВ «Смак». А не черствіє він тому, що ніколи не залежується на полицях місцевих крамниць. Та це й не дивує. Хліб від ТОВ «Смак» поступається аналогічній продукції інших хлібозаводів не якістю, а ціною — залежно від сорту одна хлібина коштує від 80 копійок до 1 гривні. Такі ціни на хліб у Запорізькій області, на жаль, не правило, а виняток.

За словами директора товариства Павла Будника, хліб від «Смаку» — найдешевший у регіоні. До речі, це не завадило колективу підприємства переказати перед Різдвом районному відділу освіти більш як дві тисячі гривень для придбання одягу та взуття дітям із малозабезпечених сімей, а також дітям-сиротам.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

Швидке повернення вкладів нереальне

Так вважає Кабінет Міністрів і пропонує Президентові України Леоніду Кучмі застосувати право вето до прийнятого парламентом закону про компенсацію вкладів громадян країни в установах Ощадбанку колишнього СРСР через відсутність необхідних ресурсів для його виконання.

Як заявив на прес-конференції у Києві Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах, для виконання цього закону потрібно щороку виділяти вже з 2002-го 9,6 млрд. грн., а через п'ять років — щонайменше 18 млрд. грн. «Верховна Рада вкотре прийняла необгрунтоване, безвідповідальне, популістське рішення», — вважає прем'єр. А. Кінах пообіцяв, що уряд шукатиме альтернативні механізми, які могли б дати змогу нашим громадянам використати частку своїх заощаджень на оплату житлово-комунальних послуг, розв'язання невідкладних медичних питань та навчання дітей. За його словами, відпрацьовується також варіант передавання цих заощаджень у спадок, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Висловлюємо глибоке співчуття народному депутату України Івану Миколайовичу Салію у зв'язку зі смертю батька — **Миколи Федоровича.**

Сумуємо з приводу цієї непоправної втрати разом з рідними та близькими.

Депутатська фракція політичної партії «Трудова Україна» у Верховній Раді України.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про Національний архівний фонд і архівні установи»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести зміни до Закону України «Про Національний архівний фонд і архівні установи» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 15, ст. 86; 1996 р., № 3, ст. 11; 1997 р., № 8, ст. 62), виклавши його в такій редакції:

«Закон України

Про Національний архівний фонд та архівні установи

Цей Закон регулює відносини, пов'язані із формуванням, обліком, зберіганням і використанням Національного архівного фонду, та інші основні питання архівної справи.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

архівний документ — документ незалежно від його виду, виду матеріального носія інформації, місця і часу створення та форми власності на нього, що припинив виконувати функції, для яких був створений, але зберігається або підлягає зберіганню з огляду на значущість для особи, суспільства чи держави або цінність для власника також як об'єкт рухомого майна;

документ Національного архівного фонду — архівний документ, культурна цінність якого визнана відповідною експертизою і який зареєстрований як складова Національного архівного фонду;

Національний архівний фонд — сукупність архівних документів, що відображають історію духовного і матеріального життя Українського народу та інших народів, мають культурну цінність і є надбанням української нації;

унікальний документ — документ Національного архівного фонду, що становить виняткову культурну цінність, має важливе значення для формування національної самосвідомості Українського народу і визначає його вклад у всесвітню культурну спадщину;

архівна справа — галузь життєдіяльності суспільства, що охоплює наукові, організаційні, правові, технологічні, економічні та інші питання діяльності юридичних і фізичних осіб, пов'язані із нагромадженням, обліком, зберіганням архівних документів та використанням відомостей, що в них містяться;

діловодство — сукупність процесів, що забезпечують документування управлінської інформації і організацію роботи із службовими документами;

архівна установа, архів, архівний підрозділ, архівний відділ — це відповідно установа чи структурний підрозділ, що забезпечує облік і зберігання архівних документів, використання відомостей, що в них містяться, та формування Національного архівного фонду і/або здійснює управління, науково-дослідну та інформаційну діяльність у сфері архівної справи і діловодства;

державна архівна установа — архівна установа, що здійснює свою діяльність за рахунок коштів Державного бюджету України;

приватне архівне зібрання — зібрання архівних документів, що є власністю однієї або кількох осіб;

таємний архів — архівна установа, про існування якої не заявлено публічно;

користувач архівними документами — фізична або юридична особа, яка з дозволу власника або уповноваженої ним особи ознайомлюється з архівними документами;

державна реєстрація документів — оформлення свідоцтва власнику документів про належність їх до складу Національного архівного фонду, що здійснюється з метою державного контролю за місцем і умовами зберігання документів;

довідковий апарат — довідники у будь-якій формі (путівники, описи, каталоги, покажчики, бази даних, номенклатури справ тощо), призначені для пошуку архівних документів або відомостей, що містяться в них;

номенклатура справ — обов'язковий для кожної юридичної особи систематизований перелік назв справ, що формуються в її діловодстві, із зазначенням строків зберігання справ;

архівна довідка — документ архівної установи, оформлений відповідно до законодавства, що містить інформацію про предмет запиту на підставі архівних документів із зазначенням їх пошукових даних.

Стаття 2. Законодавство України про Національний архівний фонд та архівні установи

Законодавство України про Національний архівний фонд та архівні установи базується на Конституції України і складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів України, прийнятих відповідно до нього.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про Національний архівний фонд та архівні установи, застосовуються норми міжнародного договору.

Стаття 3. Державна політика у сфері архівної справи і діловодства

Держава гарантує умови для зберігання, примноження та використання Національного архівного фонду, сприяє досягненню світового рівня в розвитку архівної справи і веденні діловодства.

Державну політику у сфері архівної справи і діловодства визначає Верховна Рада України.

Кабінет Міністрів України, інші органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування забезпечують проведення державної політики у сфері архівної справи і діловодства в межах своєї компетенції.

Розділ II. НАЦІОНАЛЬНИЙ АРХІВНИЙ ФОНД ТА ЙОГО ФОРМУВАННЯ

Стаття 4. Національний архівний фонд

Національний архівний фонд України є складовою частиною вітчизняної і світової культурної спадщини та інформаційних ресурсів суспільства, перебуває під охороною держави і призначений для задоволення інформаційних потреб суспільства і держави, реалізації прав та законних інтересів кожної людини.

Документи Національного архівного фонду є культурними цінностями, що постійно зберігаються на території України або згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, підлягають поверненню в Україну.

Юридичні та фізичні особи зобов'язані забезпечувати збереженість Національного архівного фонду та сприяти його поповненню.

Стаття 5. Загальні засади формування Національного архівного фонду

Національний архівний фонд формується у порядку, встановленому цим Законом, з архівних документів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, а також архівних документів громадян і їх об'єднань.

Держава вживає заходів для поповнення Національного архівного фонду документами культурної спадщини України, що знаходяться за кордоном, та документами іноземного походження, що стосуються історії України, у пріоритетному порядку фінансує їх виявлення, взяття на облік, повернення, придбання або відтворення в копіях. Централізований облік зазначених документів ведеться у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 6. Внесення документів до Національного архівного фонду

Внесення документів до Національного архівного фонду або вилучення документів з нього здійснюється на підставі експертизи їх цінності комісією з фахівців архівної справи і діловодства, представників наукової і творчої громадськості, інших фахівців.

Принципи і критерії визначення цінності документів, порядок створення та діяльності експертних комісій затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Експертиза цінності документів проводиться за ініціативою їх власника або державної архівної установи за згодою власника. У разі виникнення загрози знищення або значного погіршення стану зазначених документів їх власник зобов'язаний повідомити про це державну архівну установу для організації експертизи цінності цих документів.

Юридичні і фізичні особи, які мають документи, від часу створення яких минуло понад 50 років, або які продають чи вивозять архівні документи за кордон, зобов'язані повідомити про це одну з державних архівних установ з метою вирішення питання про проведення експертизи цінності цих документів.

Документи вносяться до Національного архівного фонду впорядкованими за рахунок власника відповідно до вимог, встановлених центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Рішення про вилучення документів із Національного архівного фонду приймаються експертними комісіями за погодженням із центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства. Забороняється вилучення документів із Національного архівного фонду за мотивами конфіденційності чи таємності інформації, що міститься в них, а також із політичних чи ідеологічних міркувань.

Спори між архівними установами і власниками документів з питань призначення експертизи їх цінності, внесення документів до Національного архівного фонду або вилучення з нього вирішуються у судовому порядку.

Стаття 7. Державна реєстрація документів Національного архівного фонду

Державну реєстрацію документів Національного архівного фонду проводять центральний орган виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства та уповноважені ним архівні установи. Порядок реєстрації і форма реєстраційного свідоцтва затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Державна реєстрація документів Національного архівного фонду проводиться безоплатно.

Розділ III. ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ДОКУМЕНТИ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

Стаття 8. Право власності на документи Національного архівного фонду

Документи Національного архівного фонду можуть перебувати в будь-якій формі власності, передбаченій Конституцією та законами України.

Право власності на документи Національного архівного фонду охороняється законом.

Архівні документи, що нагромадилися за час діяльності органів державної влади, державних підприємств, установ та організацій, а також документи, що передані державним архівним установам іншими юридичними і фізичними особами без збереження за собою права власності, є власністю держави.

Архівні документи, що нагромадилися за час діяльності органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій, а також документи, що передані архівним відділам міських рад іншими юридичними і фізичними особами без збереження за собою права власності, є власністю територіальних громад.

Архівні документи, що не мають власника або власник яких невідомий, переходять у власність держави на підставі рішення суду, винесеного за заявою державної архівної установи, крім випадків, передбачених законами України.

Забороняється вилучення документів Національного архівного фонду у власника або уповноваженої ним особи без їх згоди, крім випадків, передбачених законами України. Документи Національного архівного фонду, вилучені відповідно до закону для провадження дізнання, попереднього (досудового) слідства, здійснення судочинства, підлягають обов'язковому поверненню власнику або уповноваженій ним особі, але не пізніше ніж через один рік після закінчення провадження у справі.

Стаття 9. Здійснення права власності на документи Національного архівного фонду

Власник володіє, користується і розпоряджається документами Національного архівного фонду з урахуванням обмежень, передбачених законом.

Власник документів Національного архівного фонду та інші особи, які користуються зазначеними документами, не мають права їх знищувати, пошкоджувати або змінювати зміст цих документів.

Спори щодо здійснення права власності на документи Національного архівного фонду вирішуються у судовому порядку.

Стаття 10. Передача права власності на документи Національного архівного фонду

Документи Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, не можуть бути об'єктом приватизації, купівлі-продажу, застави або інших угод, пов'язаних з передачею права власності, і надаються лише в тимчасове користування. Право власності на зазначені документи може бути передане лише згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і законами України.

Право власності на документи Національного архівного фонду, які не належать державі, територіальним громадам, передається лише після попереднього письмового повідомлення центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства або уповноважених ним архівних установ за умови отримання новим власником реєстраційного свідоцтва, передбаченого статтею 7 цього Закону. У разі продажу документів Національного архівного фонду держава має переважне право на їх придбання за ціною, за якою вони продаються.

Документи Національного архівного фонду підлягають грошовій оцінці за нормами і методиками, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Зміна місцезнаходження та умов зберігання документів Національного архівного фонду і користування ними, зазначених у реєстраційному свідоцтві, допускається лише після попереднього письмового повідомлення центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства або уповноваженої ним архівної установи.

Документи Національного архівного фонду, що не належать державі або територіальним громадам, не можуть бути предметом застави, якщо заставодержатель — іноземець або особа без громадянства, яка не проживає постійно в Україні.

Стаття 11. Позбавлення права власності на документи Національного архівного фонду

Власник документів Національного архівного фонду, який не забезпечує їх належної збереженості, може бути за рішенням суду позбавлений права власності на ці документи.

Розділ IV. ОБЛІК І ЗБЕРІГАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

Стаття 12. Державний облік документів Національного архівного фонду

Документи Національного архівного фонду підлягають обов'язковому державному обліку, що ведеться у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Архівні установи, що здійснюють повноваження власника, юридичні та фізичні особи, у власності яких перебувають документи Національного архівного фонду, зобов'язані дотримуватися встановленого порядку ведення їх обліку.

Стаття 13. Забезпечення збереженості Національного архівного фонду

Власники документів Національного архівного фонду або уповноважені ними юридичні чи фізичні особи зобов'язані утримувати в належному стані будівлі і приміщення архівних установ, підтримувати в них необхідний технологічний режим, а також у випадках, передбачених законом, створювати копії для страхового фонду і фонду користування документами Національного архівного фонду, іншим чином забезпечувати їх збереженість, а у разі віднесення їх до унікальних чи надання у користування поза архівними установами забезпечувати страхування за правилами, встановленими законодавством.

Власник, який передав архівні документи для зберігання архівній установі із залишенням за собою права власності на ці документи, у разі порушення нею умов зберігання документів, має право витребувати їх повернення у судовому порядку.

Державні архівні установи, архівні відділи міських рад можуть надавати юридичним і фізичним особам, які мають документи Національного архівного фонду, в межах виділених асигнувань допомогу в поліпшенні умов їх зберігання, реставрації та створенні фондів користування, а також на прохання власників приймати документи Національного архівного фонду на постійне чи тимчасове зберігання.

Забороняється розміщення архівних установ, у яких зберігаються документи Національного архівного фонду, в приміщеннях, що не відповідають вимогам зберігання таких документів та охорони праці працівників архівних установ, або переміщення цих установ без надання іншого рівноцінного приміщення, упорядкованого для зберігання архівних документів, роботи працівників і користувачів.

Вимоги до умов зберігання архівних документів визначає центральний орган виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 14. Особливості обліку і зберігання унікальних документів Національного архівного фонду

Порядок віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, внесення їх до Державного реєстру національного культурного надбання, а також зберігання затверджується Кабінетом Міністрів України.

Особи, які зберігають унікальні документи, надають державним архівним установам можливість створювати за рахунок коштів Державного бюджету України копії для страхового фонду і фонду користування цими унікальними документами з правом подальшого користування ними з дозволу власника.

Розділ V. ВИКОРИСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

Стаття 15. Доступ до документів Національного архівного фонду

Документи Національного архівного фонду і довідковий апарат до них надаються у користування в архівних установах з часу їх надходження на зберігання, а в приватних архівних зібраннях — відповідно до рішення їх власників.

Держава заохочує власників приватних архівних зібрань до розширення доступу до документів Національного архівного фонду, сприяє публікації та експонуванню цих документів на виставках.

Забороняється відносити до державної або іншої передбаченої законами України таємниці інформацію про місця зберігання документів Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, а також створювати таємні архіви для зберігання таких документів.

Громадяни України мають право користуватися документами Національного архівного фонду або їх копіями на підставі особистої заяви і документа, що посвідчує особу. Особи, які користуються документами Національного архівного фонду за службовим завданням, подають документ, що підтверджує їх повноваження.

Іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами доступу до документів Національного архівного фонду, а також мають такі самі обов'язки, як і громадяни України.

Забороняється вимагати від користувачів надання документів, не передбачених цим Законом.

Про відмову в доступі до документів Національного архівного фонду користувачеві повідомляється письмово із зазначенням вичерпних підстав відмови.

Стаття 16. Обмеження доступу до документів Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам

Архівні установи мають право обмежити доступ до документів Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, на строк до одного року в зв'язку з їх науково-технічним опрацюванням, перевіркою наявності та стану або реставрацією. У разі проведення великого обсягу зазначених робіт строк обмеження може бути продовжений з дозволу центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства, але не більше ніж на один рік.

Архівні установи мають право відмовити в доступі до документів Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним

громадам, неповнолітнім, особам, визнаним судом недієздатними, та особам, які грубо порушували порядок користування архівними документами.

В інтересах охорони інформації, віднесеної до державної або іншої передбаченої законом таємниці, що міститься в документах Національного архівного фонду, доступ до цих документів обмежується відповідно до закону до моменту скасування рішення про віднесення інформації до державної або іншої таємниці.

Доступ до документів Національного архівного фонду, що містять конфіденційну інформацію про особу, а також створюють загрозу для життя чи недоторканності житла громадян, обмежується на 75 років від часу створення цих документів, якщо інше не передбачено законом. Раніше зазначеного строку доступ здійснюється з дозволу громадянина, права та законні інтереси якого можуть бути порушені, а в разі його смерті — з дозволу спадкоємців.

У разі передачі за договором до державних архівних установ, архівних відділів міських рад документів Національного архівного фонду, що не належали державі, територіальним громадам, умови подальшого користування ними визначаються з колишніми власниками зазначеним договором. Зазначений порядок може бути встановлено також у випадках передачі документів на зберігання без зміни права власності на них.

Стаття 17. Обмеження доступу до документів Національного архівного фонду, що належать іншим власникам

Архівні підрозділи об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності, архівні установи, засновані фізичними особами, мають право обмежити доступ до документів Національного архівного фонду з метою забезпечення збереженості документів і захисту прав та законних інтересів власників документів або інших осіб. Обмеження встановлюються на вимогу власника документів або інших заінтересованих осіб з письмовим повідомленням центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

У випадках, передбачених законом, обмеження, зазначені у частинах четвертій і п'ятій статті 16 цього Закону та частині першій цієї статті, не поширюються на працівників державних архівних установ, суду, правоохоронних, контрольно-ревізійних та податкових органів, які виконують службові завдання. Законом можуть бути передбачені інші випадки, коли зазначені обмеження не застосовуються.

Стаття 18. Форми використання відомостей, що містяться в документах Національного архівного фонду

Архівні установи у порядку, визначеному законодавством, надають документи Національного архівного фонду для користування фізичним та юридичним особам, створюють для цього відповідний довідковий апарат; видають архівні довідки, копії документів та іншим шляхом задовольняють запити фізичних і юридичних осіб; повідомляють про документи, в яких містяться відомості, що можуть бути використані органами державної влади і органами місцевого самоврядування та іншими заінтересованими сторонами; публікують, експонують та в іншій формі популяризують архівні документи, а також виконують інші функції, спрямовані на ефективне використання відомостей, що містяться в документах Національного архівного фонду.

Стаття 19. Порядок користування документами Національного архівного фонду

Порядок користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, визначається центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Порядок користування документами Національного архівного фонду, що належать іншим власникам, встановлюється власником або уповноваженою ним особою з урахуванням рекомендацій центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 20. Права користувачів документами Національного архівного фонду

Користувачі документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, мають право:

1) користуватися в читальному залі архівної установи копіями документів з фондів користування, а у разі їх відсутності — оригіналами, якщо доступ до них не обмежено на підставах, визначених законом, а також відповідно до закону користуватися документами обмеженого доступу;

2) отримувати від архівних установ довідки про відомості, що містяться в документах, доступ до яких не обмежено на підставах, визначених законом;

3) за письмовою згодою архівних установ отримувати документи або їх копії в тимчасове користування поза архівними установами;

4) користуватися довідковим апаратом до документів, а за згодою архівних установ — і обліковими документами;

5) виготовляти, у тому числі за допомогою технічних засобів, або отримувати від архівних установ копії документів і витяги з них, якщо це не загрожує стану документів та не порушує авторські та суміжні права, а також вимагати, щоб ці копії або витяги були засвідчені архівною установою;

6) публікувати, оголошувати, цитувати та іншим чином відтворювати зміст архівних документів з посиланням на місце їх зберігання і з дотриманням умов, передбачених законодавством.

Права користувачів документами Національного архівного фонду, що належать іншим власникам, визначаються власником документів з урахуванням рекомендацій центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Дії посадових осіб архівних установ, що перешкоджають реалізації законних прав користувачів документами Національного архівного фонду, можуть бути оскаржені в порядку підлеглості або у судовому порядку.

Стаття 21. Обов'язки користувачів документами Національного архівного фонду

Користувачі документами Національного архівного фонду зобов'язані:

1) дотримуватися встановленого відповідно до законодавства порядку користування документами, своєчасно виконувати законні вимоги працівників архівної установи;

2) забезпечувати збереженість і вчасне повернення документів, наданих їм у користування;

3) негайно інформувати архівну установу про виявлені випадки пошкодження чи недостачі документів;

4) не допускати перекручення або фальсифікації використаних відомостей, що містяться в архівних документах;

5) завчасно інформувати власника документів або уповноважену ним архівну установу про наміри використання відомостей, що містяться в архівних документах, з комерційною метою;

6) виконувати зобов'язання, передбачені угодами, укладеними користувачем з власником документів або уповноваженою власником юридичною чи фізичною особою;

7) відповідно до закону чи умов договору відшкодовувати завдані ними збитки архівним установам.

Розділ VI. СИСТЕМА АРХІВНИХ УСТАНОВ

Стаття 22. Архівні установи

Архівні установи можуть засновуватися на будь-якій формі власності. Засновниками архівних установ можуть бути органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи.

Діяльність архівних установ здійснюється у порядку, визначеному цим Законом, правилами, положеннями, інструкціями, затвердженими центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства, державними стандартами та іншими нормативно-правовими актами.

Діяльність архівних установ, що не забезпечують збереженості документів Національного архівного фонду або порушують вимоги щодо державної реєстрації цих документів, може бути зупинена у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Ліквідація архівних установ здійснюється за рішенням засновників, власників або на інших підставах, передбачених законом. У цих випадках власник документів Національного архівного фонду зобов'язаний забезпечити їх збереженість відповідно до законодавства.

Стаття 23. Система архівних установ

Систему архівних установ України становлять:

спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства;

центральні державні архіви України;

галузеві державні архіви;

державний архів в Автономній Республіці Крим;

місцеві державні архівні установи;

інші місцеві архівні установи;

архівні підрозділи державних наукових установ, музеїв та бібліотек;

архівні підрозділи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій;

архівні підрозділи об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності;

архівні установи, засновані фізичними особами;

науково-дослідні установи, а також підприємства та організації у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 24. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства (центральний орган виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства) у межах своїх повноважень, визначених законом:

вносить пропозиції Кабінету Міністрів України щодо формування державної політики у сфері архівної справи і діловодства, забезпечує її реалізацію;

здійснює нормативно-правове регулювання відносин у сфері архівної справи і діловодства;

визначає перспективи та пріоритетні напрями розвитку архівної справи і діловодства;

здійснює міжгалузеву координацію та функціональне регулювання у сфері архівної справи і діловодства;

контролює діяльність архівних установ і служб діловодства;

організовує нормативно-правове, науково-методичне та інформаційне забезпечення діяльності архівних установ і служб діловодства;

розпоряджається Національним архівним фондом, організовує його формування, державну реєстрацію, державний облік та зберігання його документів, використання відомостей, що в них містяться;

здійснює міжнародне співробітництво у сфері архівної справи і діловодства.

Акти центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства, прийняті у межах його повноважень, є обов'язковими для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, незалежно від їх підпорядкування і форми власності, а також для громадян.

Центральний орган виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 25. Центральні державні архіви України

Центральні державні архіви України створюються за рішенням Кабінету Міністрів України для зберігання документів Національного архівного фонду відповідно до свого профілю, що мають загальнодержавне значення.

Центральні державні архіви України як державні органи виконують завдання та функції держави з управління архівною справою і діловодством. Статус посадових осіб цих установ визначається згідно із Законом України «Про державну службу».

Положення про центральні державні архіви України затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 26. Галузеві державні архіви

Галузеві державні архіви створюються для зберігання геологічних, гідрометеорологічних, картографічних та інших специфічних видів архівних документів, які потребують особливих умов їх зберігання і використання відомостей, що в них містяться.

Рішення про створення галузевих державних архівів приймається Кабінетом Міністрів України на підставі спільного подання центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі, де створюється відповідний архів.

Положення про галузеві державні архіви затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі, де створюється відповідний архів.

Стаття 27. Державний архів в Автономній Республіці Крим

Державний архів в Автономній Республіці Крим підпорядковується Раді міністрів Автономної Республіки Крим і у своїй діяльності підзвітний та підконтрольний центральному органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Положення про державний архів в Автономній Республіці Крим затверджується Радою міністрів Автономної Республіки Крим за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 28. Місцеві державні архівні установи

Місцеві державні архівні установи створюються у порядку, передбаченому законом, для зберігання документів Національного архівного фонду, що мають місцеве значення, та здійснення управління архівною справою і діловодством на відповідній території.

До місцевих державних архівних установ належать державні архіви областей, міст Києва і Севастополя, архівні відділи районних, районних у містах Києві і Севастополі державних адміністрацій.

Місцеві державні архівні установи є структурними підрозділами місцевих державних адміністрацій і у своїй діяльності підзвітні та підконтрольні центральному органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Положення про місцеві державні архівні установи затверджуються у порядку, встановленому Законом України «Про місцеві державні адміністрації».

Стаття 29. Інші місцеві архівні установи

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування створюють архівні установи для централізованого тимчасового зберігання архівних документів, нагромаджених у процесі документування службових, трудових або інших правовідносин юридичних і фізичних осіб на відповідній території (району, міста), та інших архівних документів, що не належать до Національного архівного фонду.

Архівним установам міських рад міст республіканського (Автономної Республіки Крим), обласного значення делегуються

(Закінчення на 10-й стор.).

 Офіційно

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Грузії про пенсійне забезпечення військовослужбовців і членів їх сімей

Верховна Рада України *постановляє:*

Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Грузії про пенсійне забезпечення військовослужбовців і членів їх сімей, підписану 2 жовтня 1999 року в м. Києві, ратифікувати.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 29 листопада 2001 року.
№ 2858-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України з метою усунення випадків ухилення окремих підприємств, створених за участю іноземних інвесторів, від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)

Верховна Рада України *постановляє:*

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про інвестиційну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 47, ст. 646; 1992 р., № 10, ст. 138; 1998 р., № 33, ст. 226; 1999 р., № 31, ст. 248):

1) частину другу статті 8 доповнити абзацом такого змісту:

«сплачувати податки, збори (обов'язкові платежі) в розмірах та у порядку, визначених законами України»;

2) абзаци другий і третій частини третьої статті 12 виключити;

3) абзац другий частини першої статті 18 після слова «законодавством» доповнити словами «(крім податкового, митного та валютного законодавства, а також законодавства з питань ліцензування певних видів господарської діяльності)»;

4) в абзаці четвертому частини першої статті 19 слова «спрямованих на захист інвестицій» замінити словами «які спрямовані на захист інвестицій та не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів (обов'язкових платежів)».

2. У Законі України «Про податок на додану вартість» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 21, ст. 156; 2000 р., № 20, ст. 149):

1) абзац другий пункту 1.2 статті 1 доповнити словами «незалежно від форми та часу внесення цих інвестицій»;

2) підпункт 7.2.4 статті 7 доповнити абзацом такого змісту:

«Суб'єкти підприємницької діяльності, що перейшли на спрощену систему оподаткування, яка не передбачає сплати податку або передбачає його сплату в іншому, ніж визначено цим Законом, порядку, втрачають право на нарахування податку, податковий кредит та складання податкової накладної, а також на отримання відшкодування за податковий період, в якому відбувся такий перехід. Це правило поширюється також на підприємства з іноземними інвестиціями, звільнені від сплати податку»;

3) абзац одинадцятий пункту 11.5 статті 11 доповнити словами «а також товарів, які ввозяться (пересилаються) підприємством з іноземними інвестиціями незалежно від форми та часу внесення цих інвестицій».

3. У Законі України «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 12, ст. 97):

1) статтю 2 після слів «валютному» та «валютного» доповнити відповідно словами «і митному» та «і митного»;

2) статтю 7 викласти в такій редакції:

«Стаття 7. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім статей 1 — 4 та абзацу першого статті 5, які набирають чинності з дня введення в дію Закону України «Про режим іноземного інвестування».

Судові рішення про застосування до підприємств з іноземними інвестиціями, їхніх дочірніх підприємств, а також філій, відділень та інших відокремлених підрозділів державних гарантій захисту інвестицій, винесені на підставі законодавчих актів, зазначених у статті 4 цього Закону, підлягають виконанню виключно в частині, що не суперечить цьому Закону».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 20 грудня 2001 року.
№ 2899-III.

(Початок на 4—5-й стор.).

повноваження органів виконавчої влади, передбачених у частині першій статті 28 цього Закону, щодо зберігання документів Національного архівного фонду на відповідній території.

Архівні установи міських рад з питань здійснення зазначених делегованих повноважень підконтрольні відповідним органам виконавчої влади в порядку, встановленому законом.

Положення про архівні відділи міських рад затверджується відповідними міськими радами.

Стаття 30. Архівні підрозділи державних наукових установ, музеїв та бібліотек

Державні наукові установи, музеї та бібліотеки мають право створювати архівні підрозділи для зберігання документів Національного архівного фонду, а також поповнювати свої фонди і колекції профільними документами.

Положення про зазначені архівні підрозділи затверджуються відповідно державними науковими установами, музеями і бібліотеками з урахуванням рекомендацій центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 31. Архівні підрозділи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, державні і комунальні підприємства, установи та організації створюють архівні підрозділи для тимчасового зберігання архівних документів, що нагромадилися за час їх діяльності, використання відомостей, що містяться в цих документах, для службових, виробничих, наукових та інших цілей, а також для захисту прав і законних інтересів громадян. Зазначені юридичні особи передають документи поточного діловодства до своїх архівних підрозділів у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Строки тимчасового зберігання архівних документів в архівних підрозділах органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства з урахуванням правового статусу та особливостей діяльності зазначених юридичних осіб.

Зазначені в частині першій цієї статті юридичні особи зобов'язані після закінчення строків тимчасового зберігання документів Національного архівного фонду, в тому числі електронних, кіно-, відео-, фото-, фонодокументів, передати їх у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства, на постійне зберігання відповідно до центральних державних архівів України, галузевих державних архівів, місцевих державних архівних установ або архівних відділів міських рад.

У разі ліквідації або реорганізації органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій документи, що нагромадилися за час їх діяльності, передаються ліквідаційною комісією (ліквідатором) правонаступникам у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства, із збереженням відповідної форми власності на зазначені документи, а у випадках відсутності правонаступників — відповідним державним архівним установам або іншим місцевим архівним установам.

Положення про архівні підрозділи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій затверджується зазначеними юридичними особами на основі типового положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 32. Архівні підрозділи об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності

Об'єднання громадян і релігійні організації, а також підприємства, установи та організації, засновані на приватній формі власності, мають право створювати архівні підрозділи для постійного або тимчасового зберігання документів, що не належать державі, територіальним громадам, передавати документи Національного архівного фонду на зберігання до державних та інших архівних установ. Зазначені юридичні особи зобов'язані забезпечити збереженість документів, що нагромадилися за час їх діяльності, до проведення експертизи їх цінності в порядку, встановленому цим Законом, та протягом року з дня реєстрації цих юридичних осіб в установленому законодавством порядку погодити свою номенклатуру справ з однією з державних архівних установ або архівним відділом міської ради.

Мінімальні строки зберігання архівних документів юридичними особами, зазначеними у частині першій цієї статті, визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства, якщо інше не передбачено законом.

У разі ліквідації зазначених юридичних осіб ліквідаційні комісії зобов'язані забезпечити збереженість їх архівних документів і за погодженням із центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства або уповноваженою ним архівною установою визначити місце подальшого зберігання архівних документів цих юридичних осіб.

Положення про архівні підрозділи об'єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності, затверджуються їх засновниками з урахуванням рекомендацій центрального органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Стаття 33. Архівні установи, засновані фізичними особами

Архівні установи, засновані фізичними особами в установленому законом порядку, мають право зберігати архівні документи, що не належать державі, територіальним громадам.

Строки зберігання архівних документів у зазначених архівних установах визначаються договором, укладеним засновником з власником документів або уповноваженою власником особою, з урахуванням мінімальних строків зберігання документів, визначених відповідно до законодавства. Договором визначається також місце подальшого зберігання документів у разі ліквідації зазначених архівних установ.

Розділ VII. ФІНАНСОВЕ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ І КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АРХІВНИХ УСТАНОВ

Стаття 34. Джерела фінансування архівних установ

Фінансування державних архівних установ здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а інших архівних установ — за рахунок коштів їх засновників або власників.

Архівні установи мають право залучати на утримання споруд і приміщень архівів, для зміцнення своєї матеріально-технічної та соціальної бази, розвитку довідкового апарату, ведення наукових досліджень у сфері архівної справи і діловодства кошти з інших надходжень, не заборонених законом.

Стаття 35. Платні послуги архівних установ

Архівні установи можуть надавати за плату послуги з використання фізичними та юридичними особами відомостей, що містяться в архівних документах. Архівні установи можуть виконувати на платній основі роботи, пов'язані з науково-технічним опрацюванням і забезпеченням збереженості архівних документів, що є власністю держави, територіальних громад, фізичних і юридичних осіб, провадити іншу не заборонену законом діяльність з архівної справи і діловодства. Роботи виконуються на договірних засадах з оплатою відповідно до цін і тарифів, затверджених згідно із законодавством.

Надання архівних довідок, необхідних для забезпечення соціального захисту громадян, надання фізичним особам для користування в читальному залі архівної установи архівних документів, що належать державі, територіальним громадам, та архівних довідок судам, правоохоронним, контрольно-ревізійним органам України, а також юридичним і фізичним особам, які передали зазначені документи на зберігання, здійснюється безоплатно.

Стаття 36. Пільги архівним установам і власникам приватних архівних зібрань

Архівним установам і громадянам, які є власниками документів Національного архівного фонду або які придбавають документи культурної спадщини України, що знаходяться за кордоном, або документи іноземного походження, що стосуються історії України, з метою їх внесення до Національного архівного фонду, згідно із законами про оподаткування можуть надаватися відповідні пільги.

Стаття 37. Матеріально-технічне і кадрове забезпечення архівних установ

Матеріально-технічна база архівних установ включає будівлі, споруди, земельні ділянки, комунікації, інвентар, засоби механізації та автоматизації архівних робіт тощо.

Матеріально-технічне і кадрове забезпечення архівних установ здійснюється їх засновниками або власниками.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечувати архівні установи, в яких зберігаються документи Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, відповідними приміщеннями, засобами механізації та автоматизації архівних робіт, іншим технологічним обладнанням, матеріальними ресурсами та кадрами.

Стаття 38. Професійна діяльність у сфері архівної справи

Професійною діяльністю в архівних установах можуть займатися громадяни, які мають відповідну освіту.

На підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності роботи у сфері архівної справи проводяться фахівцями, які пройшли відповідну підготовку.

Стаття 39. Соціальні гарантії та захист працівників архівних установ

Соціальні гарантії та захист працівників архівних установ забезпечуються відповідно до законодавства.

Розміри посадових окладів працівників архівних установ, крім зазначених у статтях 32 і 33 цього Закону, надбавок за шкідливі умови праці, за вислугу років, використання в роботі давніх мов, інші умови оплати праці у цих архівних установах визначаються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.

Розділ VIII. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В АРХІВНІЙ СПРАВІ

Стаття 40. Розвиток міжнародного співробітництва в архівній справі

Україна сприяє розширенню співробітництва в архівній справі з іншими державами, яке може здійснюватися шляхом взаємного обміну архівними документами чи їх копіями, надання іноземцям та особам без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, доступу до документів Національного архівного фонду, участі в роботі міжнародних організацій або в інших формах, що не суперечать законодавству.

Кабінет Міністрів України може обмежувати доступ до документів Національного архівного фонду, що є державною власністю, та встановлювати особливі умови користування ними для громадян тих держав, у яких передбачено обмеження доступу громадян України до документів їх державних архівів.

Стаття 41. Вивезення документів Національного архівного фонду за кордон

Вивезення з території України документів Національного архівного фонду забороняється, крім випадків тимчасового їх експонування, наукової експертизи або реставрації за кордоном.

Вивезення за межі території України копій документів Національного архівного фонду та витягів з цих документів, зроблених у встановленому законом порядку і засвідчених власником документів або уповноваженою ним особою, вільно здійснюється власником зазначених копій та витягів або уповноваженою ним особою. Вивезення копій документів, що містять відомості, віднесені до державної та іншої передбаченої законом таємниці, а також витягів з цих документів забороняється.

Розділ IX. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ АРХІВНИЙ ФОНД ТА АРХІВНІ УСТАНОВИ

Стаття 42. Відповідальність за порушення законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи

Працівники архівних установ, користувачі документами Національного архівного фонду та інші особи, винні у недбалому зберіганні, псуванні, знищенні, підробленні, приховуванні, розкраданні, незаконному вивезенні за межі України або незаконній передачі іншій особі документів Національного архівного фонду або документів, що підлягають внесенню до нього, а також у незаконному доступі до зазначених документів та в інших порушеннях законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи, несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 43. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок порушення законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи

Застосування адміністративних стягнень або кримінального покарання не звільняє винного у порушенні законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи від обов'язку відшкодувати шкоду, завдану власнику документів Національного архівного фонду або уповноваженій ним особі.

Спори, пов'язані з відшкодуванням шкоди, завданої власнику документів, вирішуються в судовому порядку.

Розділ X. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім частини другої статті 25, яка набирає чинності з 1 січня 2003 року.

2. До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що випливають із цього Закону;

розробити та привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

доповнити Кодекс статтею 92^{1} такого змісту:

«Стаття 92^{1}. Порушення законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи

Недбале зберігання, псування, знищення, приховування, незаконна передача іншій особі документів Національного архівного фонду або документів, що підлягають внесенню до нього, незаконний доступ до зазначених документів —

тягнуть за собою попередження або накладення штрафу на громадян від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і попередження або накладення штрафу на посадових осіб — від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, —

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від семи до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб — від десяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

у статті 218:

частину першу після цифр «92» доповнити цифрами «92^{1}»;

частину другу після цифр «92» доповнити цифрами і словом «92^{1}», статтею»;

пункт 1 частини першої статті 255 доповнити абзацом такого змісту:

«органів управління архівною справою і діловодства (стаття 92^{1})»;

2) статтю 19 Закону України «Про Єдиний митний тариф» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 19, ст. 259; 1993 р., № 24, ст. 270; 1996 р., № 41, ст. 192; 1999 р., № 31, ст. 253; 2000 р., № 3, ст. 20, № 21, ст. 163, № 35, ст. 283, № 38, ст. 318, № 48, ст. 406; 2001 р., № 11, ст. 46, № 30, ст.143; із змінами, внесеними законами України від 12 липня 2001 року № 2660-III, 4 жовтня 2001 року № 2744-III і № 2751-III) доповнити пунктом «с» такого змісту:

«с) архівні документи, придбані з метою їх внесення до Національного архівного фонду».

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
13 грудня 2001 року.
№ 2888-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до статті 61 Закону України «Про освіту»

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Статтю 61 Закону України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 21, ст. 84) після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«5. Розмір плати за весь строк навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг встановлюється навчальним закладом у грошовій одиниці України — гривні, з урахуванням офіційно визначеного рівня інфляції за попередній календарний рік.

Розмір плати за весь строк навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг встановлюється у договорі, що укладається між навчальним закладом та особою, яка навчатиметься, або юридичною особою, що оплачуватиме навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або надання додаткових освітніх послуг, і не може змінюватися протягом усього строку навчання. Типовий договір затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі освіти і науки.

Розмір плати за весь строк навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг публікується у загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та в інформаційних збірниках спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі освіти і науки.

Кошти, отримані навчальним закладом як плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг, не оподатковуються і не можуть бути вилучені в доход держави або місцевих бюджетів. Зазначені кошти знаходяться у розпорядженні навчального закладу за умови, якщо вони спрямовуються на статутну діяльність навчального закладу.

Плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг може вноситися за весь строк навчання, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів або надання додаткових освітніх послуг повністю одноразово або частками —помісячно, по семестрах, щорічно».

У зв'язку з цим частини п'яту—сьому вважати відповідно частинами шостою—восьмою.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Навчальним закладам протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої договори про плату за весь строк навчання, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів або за надання додаткових освітніх послуг у відповідність з цим Законом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
13 грудня 2001 року.
№ 2887-III.

Поправка

20 грудня 2001 року в газеті «Голос України» було опубліковано Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтримки автомобілебудівної промисловості України». На жаль, з технічних причин у тексті закону допущено прикру помилку.

Пункт 2 статті 1 слід читати так: «офіційний виробник автомобільної марки (автомобільних марок) — резидент України» і далі за текстом.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 45, ст. 397) такі зміни:

1. Статтю 1 викласти у такій редакції:

«Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі застосовуються такі терміни:

професійна спілка (профспілка) — добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання);

первинна організація профспілки — добровільне об'єднання членів профспілки, які, як правило, працюють на одному підприємстві, в установі, організації незалежно від форми власності і виду господарювання або у фізичної особи, яка використовує найману працю, або забезпечують себе роботою самостійно, або навчаються в одному навчальному закладі;

організації профспілки — організаційні ланки профспілки, визначені статутом профспілки, що діють у межах повноважень, наданих статутом та цим Законом;

член профспілки — особа, яка входить до складу профспілки, визнає її статут та сплачує членські внески;

профспілковий орган — орган, створений згідно із статутом (положенням) профспілки, об'єднання профспілок, через який профспілка здійснює свої повноваження;

профспілковий представник — керівник профспілки, її організації, об'єднання профспілок, профспілкового органу, профорганізатор або інша особа, уповноважена на представництво статутом або відповідним рішенням профспілкового органу;

роботодавець — власник підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності, галузевої належності або уповноважений ним орган (керівник) чи фізична особа, яка відповідно до законодавства використовує найману працю;

працівник — фізична особа, яка працює на підставі трудового договору на підприємстві, в установі, організації чи у фізичної особи, яка використовує найману працю».

2. Частину першу статті 2 викласти у такій редакції:

«Професійні спілки створюються з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки».

3. Частину першу статті 3 викласти у такій редакції:

«Дія цього Закону поширюється на діяльність профспілок, їх організацій, об'єднань профспілок, профспілкових органів і на профспілкових представників у межах їх повноважень, на роботодавців, їх об'єднання, а також на органи державної влади та органи місцевого самоврядування».

4. У статті 7:

частину другу викласти у такій редакції:

«Громадяни України вільно обирають профспілку, до якої вони бажають вступити. Підставою для вступу до профспілки є заява громадянина (працівника), подана в первинну організацію профспілки. При створенні профспілки прийом до неї здійснюється установчими зборами»;

частину шосту викласти у такій редакції:

«Роботодавці не можуть бути членами виборних органів профспілки будь-якого рівня».

5. У статті 8:

назву та частину першу викласти у такій редакції:

«Стаття 8. Право профспілок, їх організацій на створення об'єднань

З метою виконання своїх статутних завдань профспілки, їх організації (якщо це передбачено статутом) мають право на добровільних засадах створювати об'єднання (ради, федерації, конфедерації тощо) за галузевою, територіальною або іншою ознакою, а також входити до складу об'єднань та вільно виходити з них»;

у частині четвертій слова «з урахуванням вимог статті 11 цього Закону» виключити.

6. Статті 10 і 11 викласти у такій редакції:

«Стаття 10. Рівність профспілок

Усі профспілки рівні перед законом і мають рівні права щодо здійснення представництва та захисту прав і інтересів членів профспілки.

Стаття 11. Статус професійних спілок

Для представництва і здійснення захисту прав та інтересів членів профспілок на відповідному рівні договірного регулювання трудових і соціально-економічних відносин профспілки, організації профспілок можуть мати статус первинних, місцевих, обласних, регіональних, республіканських, всеукраїнських.

Статус первинних мають профспілки чи організації профспілки, які діють на підприємстві, в установі, організації, навчальному закладі або об'єднують членів профспілки, які забезпечують себе роботою самостійно чи працюють на різних підприємствах, в установах, організаціях або у фізичних осіб.

Статус місцевих мають профспілки, які об'єднують не менш як дві первинні профспілкові організації, що діють на різних підприємствах, в установах, організаціях однієї адміністративно-територіальної одиниці (міста, району в місті, району, села, селища).

Статус обласних мають профспілки, організації яких є в більшості адміністративно-територіальних одиниць однієї області, міст Києва та Севастополя; в більшості адміністративно-територіальних одиниць однієї області, міст Києва та Севастополя, де розташовані підприємства, установи або організації певної галузі.

Статус регіональних мають профспілки, організації яких є в більшості адміністративно-територіальних одиниць двох або більше областей.

Статус всеукраїнських профспілок визначається за однією з таких ознак:

1) наявність організацій профспілки в більшості адміністративно-територіальних одиниць України, визначених частиною другою статті 133 Конституції України;

2) наявність організацій профспілки в більшості з тих адміністративно-територіальних одиниць України, де розташовані підприємства, установи або організації певної галузі.

Статус республіканських профспілок Автономної Республіки Крим визначається за ознаками всеукраїнських профспілок стосовно території Автономної Республіки Крим.

Всеукраїнські профспілки можуть без спеціального дозволу використовувати у своєму найменуванні слово «Україна» та похідні від нього».

7. Частину третю статті 12 викласти у такій редакції:

«Забороняється втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, роботодавців, їх об'єднань у статутну діяльність профспілок, їх організацій та об'єднань».

8. У статті 13:

у частині першій слова «легалізованих у порядку, передбаченому цим Законом» виключити;

частину третю після слова «правового» доповнити словом «економічного».

9. У статті 14:

у частині третій:

у пункті 1 слово «керівних» замінити словом «виборних»;

пункт 6 викласти у такій редакції:

«6) організаційну структуру профспілки, повноваження її організацій, виборних органів, порядок формування їх складу»;

у пункті 8 слово «контроль» замінити словами «порядок здійснення контролю»;

у частині п'ятій слова «відповідні організаційні ланки» замінити словом «організації».

10. У пунктах 2, 8 та 11 частини третьої статті 15 слово «керівних» замінити словом «виборних».

11. Статтю 16 викласти у такій редакції:

«Стаття 16. Легалізація профспілок, їх організацій, об'єднань профспілок на відповідність статусу

Для ведення переговорів на відповідному рівні договірного регулювання трудових, соціально-економічних відносин профспілки, їх організації, об'єднання профспілок підлягають легалізації (офіційному визнанню) шляхом реєстрації на відповідність заявленому статусу.

Реєстрація всеукраїнських профспілок, їх об'єднань здійснюється Міністерством юстиції України, інших профспілок, їх об'єднань —відповідно Головним управлінням юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, обласними, Київським та Севастопольським міськими, районними, районними у містах, міськими (міст обласного значення) управліннями юстиції.

Для реєстрації профспілок, об'єднань профспілок їх засновники або керівники виборних органів подають заяви. До заяви додаються статут (положення), протокол з'їзду, конференції, установчих або загальних зборів членів профспілки з рішенням про його затвердження, відомості про виборні органи, наявність організацій профспілки у відповідних адміністративно-територіальних одиницях, про засновників об'єднань.

На підставі поданих профспілкою, об'єднанням профспілок документів легалізуючий орган у місячний термін підтверджує заявлений статус за ознаками, визначеними статтею 11 цього Закону, включає профспілку, об'єднання профспілок до Реєстру громадських організацій і видає профспілці, об'єднанню профспілок свідоцтво про реєстрацію із зазначенням відповідного статусу.

У разі невідповідності поданих документів профспілок, їх об'єднань зазначеному ними статусу легалізуючий орган відмовляє в реєстрації.

Відмова легалізуючого органу в реєстрації може бути оскаржена профспілкою, об'єднанням профспілок до місцевого суду.

Статус організацій всеукраїнської профспілки чи профспілки іншого статусу визначається статутом цієї профспілки. Про належність до певної профспілки організації, які діють на підставі статуту цієї профспілки, надсилають легалізуючому органу за місцем свого знаходження повідомлення із посиланням на свідоцтво про реєстрацію профспілки, на підставі якого вони включаються до Реєстру громадських організацій.

Профспілка чи організація профспілки із статусом первинної надсилає письмове повідомлення про своє заснування також роботодавцю із зазначенням персонального складу членів профспілки.

Профспілка підприємства, установи, організації, яка діє на підставі власного статуту, легалізується у порядку, визначеному цією статтею.

Профспілка, об'єднання профспілок набувають права юридичної особи з моменту затвердження статуту (положення). Статусу юридичної особи набувають також організації профспілки, які діють на підставі її статуту.

Профспілка, її організації, об'єднання профспілок здійснюють свої повноваження, набувають цивільних прав і беруть на себе цивільні обов'язки через свої виборні органи, які діють у межах прав, наданих їм за законом та статутом (положенням).

За подання на реєстрацію недостовірних відомостей особи, які їх підписали, несуть відповідальність згідно з законом».

12. У статті 18:

частину третю викласти у такій редакції:

«Діяльність профспілок, їх об'єднань, яка порушує Конституцію України та закони України, може бути заборонена лише за рішенням місцевого суду, а профспілок зі статусом всеукраїнських і республіканських та об'єднань профспілок з відповідним статусом — лише за рішенням Верховного Суду України»;

перше речення частини п'ятої виключити.

13. У частині п'ятій статті 20 слово «суду» замінити словами «місцевого суду».

14. У статті 21:

останнє речення частини дев'ятої викласти у такій редакції:

«Уповноважені представники профспілок мають право вносити роботодавцям, органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування подання про усунення порушень законодавства про працю, які є обов'язковими для розгляду, та в місячний термін одержувати від них аргументовані відповіді»;

доповнити статтю частиною десятою такого змісту:

«У разі ненадання аргументованої відповіді у зазначений термін дії чи бездіяльність посадових осіб можуть бути оскаржені до місцевого суду».

15. Частини третю та четверту статті 22 викласти у такій редакції:

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення

Цим Законом регулюються відносини щодо цивільної відповідальності за ядерну шкоду, встановлюється порядок відшкодування шкоди, спричиненої ядерним інцидентом, визначаються способи фінансового забезпечення цивільної відповідальності та її межі.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни «експлуатуюча організація», «оператор ядерної установки» (далі — оператор), «ядерна установка», «ядерний матеріал», «ядерна шкода» вживаються у значенні, визначеному в Законі України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».

2. Інші терміни у цьому Законі вживаються в такому значенні:

Спеціальні права запозичення — розрахункова одиниця, що визначається Міжнародним валютним фондом і використовується при здійсненні ним власних операцій та угод;

договір про відшкодування ядерної шкоди — договір, що укладається між особою, якій заподіяно ядерну шкоду, оператором, відповідальним за її заподіяння, та страховиком (іншим фінансовим гарантом) про відшкодування оператором ядерної шкоди.

Стаття 2. Законодавство про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення

1. Цим Законом регулюються відносини щодо цивільної відповідальності за ядерну шкоду, заподіяну ядерним інцидентом, та фінансового забезпечення такої відповідальності. До відносин, не врегульованих цим Законом, застосовуються норми цивільного, ядерного, цивільно-процесуального та іншого законодавства України.

2. Норми цього Закону є спеціальними щодо усіх інших законів України, які регулюють відносини у цій сфері.

3. Жодна норма у цьому Законі не може розглядатися як така, що припиняє для України дію чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Якщо міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються правила міжнародних договорів.

Розділ II. ЗАСАДИ ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЯДЕРНУ ШКОДУ

Стаття 3. Відповідальність оператора ядерної установки за ядерну шкоду

Відповідальність оператора за ядерну шкоду та підстави її виникнення визначаються відповідно до Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» та Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду.

Стаття 4. Шкода, що підлягає відшкодуванню, та спосіб відшкодування

1. За цим Законом підлягає відшкодуванню ядерна шкода.

2. Ядерна шкода відшкодовується виключно у формі грошової компенсації.

Стаття 5. Порядок відшкодування ядерної шкоди

1. Ядерна шкода може бути відшкодована на підставі договору про відшкодування ядерної шкоди або рішення суду.

2. Ядерна шкода може бути відшкодована оператором відповідно до договору про відшкодування ядерної шкоди, укладеного ним з потерпілим за участю страховика (іншого фінансового гаранта). Договір про відшкодування ядерної шкоди повинен:

відповідати вимогам частин другої, третьої та четвертої статті 6 цього Закону;

бути нотаріально посвідченим, якщо однією із сторін договору є фізична особа;

не порушувати прав потерпілих та інших осіб;

бути зареєстрованим у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Укладаючи договір про відшкодування ядерної шкоди, потерпіла особа здійснює своє право на відшкодування ядерної шкоди.

3. У разі недосягнення згоди між сторонами спір про відшкодування ядерної шкоди вирішується судом. Для встановлення факту ядерного інциденту, факту заподіяння ядерної шкоди та причинного зв'язку між ними обов'язково проводиться судова експертиза.

4. Позови про відшкодування ядерної шкоди можуть подаватися до суду України за місцезнаходженням (місцем проживання) позивача, відповідача чи за місцем заподіяння шкоди.

Стаття 6. Межа цивільної відповідальності за ядерну шкоду

1. Відповідальність оператора за ядерну шкоду обмежується сумою, еквівалентною 150 мільйонам Спеціальних прав запозичення у національній валюті за кожний ядерний інцидент.

2. Відповідальність оператора за заподіяння смерті обмежується сумою, що дорівнює 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановлених на момент винесення судового рішення (укладення договору про відшкодування ядерної шкоди), за кожного померлого.

3. Відповідальність оператора перед кожним потерпілим за шкоду, заподіяну здоров'ю, обмежується сумою, що дорівнює 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановлених на момент винесення судового рішення (укладення договору про відшкодування ядерної шкоди), але не більше розміру фактично заподіяної шкоди.

4. Відповідальність оператора перед особою за шкоду, заподіяну її майну, обмежується сумою, що дорівнює 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановлених на момент винесення судового рішення (укладення договору про відшкодування ядерної шкоди), але не більше розміру фактично заподіяної шкоди.

5. Судові витрати не враховуються для цілей цієї статті і підлягають виплаті у повному обсязі додатково до будь-якої суми відшкодування, встановленої судом.

Розділ III. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЯДЕРНУ ШКОДУ

Стаття 7. Фінансове забезпечення цивільної відповідальності за ядерну шкоду

1. Оператор зобов'язаний мати фінансове забезпечення для покриття його відповідальності за ядерну шкоду з моменту звернення за отриманням чи продовженням дії ліцензії на експлуатацію ядерної установки в межах суми, еквівалентної 150 мільйонам Спеціальних прав запозичення за кожний ядерний інцидент.

Порядок та умови фінансового забезпечення для покриття відповідальності оператора за ядерну шкоду встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Фінансове забезпечення цивільної відповідальності за ядерну шкоду здійснюється оператором шляхом:

страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту;

отримання інших видів фінансового забезпечення, передбачених законами України.

У частині, не покритій іншими видами фінансового за-

«У разі, якщо роботодавець планує звільнення працівників з причин економічного, технологічного, структурного чи аналогічного характеру або у зв'язку з ліквідацією, реорганізацією, зміною форми власності підприємства, установи, організації, він повинен завчасно, не пізніше як за три місяці до намічуваних звільнень надати первинним профспілковим організаціям інформацію щодо цих заходів, включаючи інформацію про причини наступних звільнень, кількість і категорії працівників, яких це може стосуватися, про терміни проведення звільнень, а також провести консультації з профспілками про заходи щодо запобігання звільненням чи зведенню їх кількості до мінімуму або пом'якшення несприятливих наслідків будь-яких звільнень.

Профспілки мають право вносити пропозиції органам державної влади, органам місцевого самоврядування, роботодавцям, їх об'єднанням про перенесення термінів, тимчасове припинення або скасування заходів, пов'язаних з вивільненням працівників, які є обов'язковими для розгляду».

16. Статтю 24 викласти у такій редакції:

«Стаття 24. Права профспілок, їх об'єднань у галузі соціального страхування

Профспілки, їх об'єднання беруть участь в управлінні державним соціальним страхуванням як представники застрахованих осіб».

17. Частину першу статті 25 після слів «комісій з приватизації» доповнити словами «представляють інтереси працівників підприємства-боржника в комітеті кредиторів у ході процедури банкрутства».

18. У другому реченні частини першої статті 28 слова «у десятиденний термін» замінити словами «не пізніше п'ятиденного терміну».

19. Частину другу статті 32 виключити.

20. Статтю 33 доповнити частиною другою такого змісту:

«Вимога профспілкових органів про розірвання трудового договору (контракту) є обов'язковою для розгляду і виконання. У разі незгоди з нею керівник, стосовно якого прийнято рішення, або орган чи особа, від яких залежить звільнення керівника, можуть у двотижневий строк оскаржити рішення профспілкового органу до місцевого суду. У цьому разі виконання вимоги про розірвання трудового договору зупиняється до винесення судом рішення».

21. У статті 34:

частину четверту викласти у такій редакції:

«Фінансовий контроль за коштами профспілок та їх об'єднань органами державної влади та органами місцевого самоврядування не здійснюється. Контроль за їх надходженням та витрачанням здійснюють контрольно-ревізійні органи, обрані відповідно до статутів (положень) профспілок, їх об'єднань»;

частину п'яту виключити;

у частині сьомій слово «керівні» замінити словом «виборні».

22. У статті 35 після слова «шляхом» доповнити словами «надання безоплатних послуг, робіт».

23. Назву розділу III та статтю 37 викласти у такій редакції:

«Розділ III. ПЕРВИННІ ПРОФСПІЛКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, В УСТАНОВАХ, ОРГАНІЗАЦІЯХ

Стаття 37. Первинні профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях

Профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях та їх структурних підрозділах представляють інтереси своїх членів і захищають їх трудові, соціально-економічні права та інтереси. Свої повноваження первинні профспілкові організації здійснюють через утворені відповідно до статуту (положення) виборні органи, а в організаціях, де виборні органи не створюються, — через профспілкового представника, уповноваженого згідно із статутом на представництво інтересів членів профспілки, який діє в межах прав, наданих цим Законом та статутом профспілки.

Якщо на підприємстві, в установі або організації діє кілька первинних профспілкових організацій, представництво колективних інтересів працівників підприємства, установи або організації щодо укладання колективного договору здійснюється об'єднаним представницьким органом, який утворюється цими первинними профспілковими організаціями, за ініціативою будь-якої з них. У цьому випадку кожна профспілкова організація має визначитися щодо своїх конкретних зобов'язань за колективним договором та відповідальності за їх невиконання. Представницький орган утворюється на засадах пропорційного представництва. Первинна профспілкова організація, що відмовилася від участі в представницькому органі, позбавляється права представляти інтереси найманих працівників при підписанні колективного договору».

24. У статті 38:

назву статті викласти у такій редакції:

«Стаття 38. Повноваження виборного органу первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі, організації`;

в абзаці першому частини першої після слів «виборний орган» доповнити словом «первинної»;

у пункті 3 слова «разом з роботодавцем розробляє напрями розподілу коштів фонду споживання, бере участь у вирішенні питань» замінити словами «разом з роботодавцем вирішує питання»;

пункти 9 і 10 викласти у такій редакції:

«9) приймає рішення про вимогу до роботодавця розірвати трудовий договір (контракт) з керівником підприємства, установи, організації, якщо він порушує цей Закон, законодавство про працю, ухиляється від участі у переговорах щодо укладення або зміни колективного договору, не виконує зобов'язань за колективним договором, допускає інші порушення законодавства про колективні договори;

«10) дає згоду або відмовляє у дачі згоди на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з працівником, який є членом діючої на підприємстві, в установі, організації профспілки, у випадках, передбачених законом»;

у пункті 11 слова «здійснює контроль за відшкодуванням підприємством, установою або організацією шкоди, заподіяної працівникам каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виробництвом або виконанням ним трудових обов'язків» виключити;

пункти 15 і 16 викласти у такій редакції:

«15) представляє інтереси застрахованих осіб у комісії із соціального страхування, направляє працівників на умовах, передбачених колективним договором або угодою, до санаторіїв, профілакторіїв і будинків відпочинку, туристичних комплексів, баз та оздоровчих закладів, перевіряє організацію медичного обслуговування працівників та членів їх сімей;

16) разом з роботодавцем відповідно до колективного договору визначає розмір коштів, що будуть спрямовані на будівництво, реконструкцію, утримання житла, здійснює облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, розподіляє у встановленому законодавством порядку жилу площу в будинках, збудованих за кошти або за участю підприємства, установи, організації, а також ту жилу площу, яка надається власникові у розпорядження в інших будинках, контролює житлово-побутове обслуговування працівників»;

доповнити статтю пунктом 17 такого змісту:

«17) представляє інтереси працівників підприємства-боржника у ході процедури банкрутства».

25. Текст статті 39 викласти у такій редакції:

«У випадках, передбачених законодавством про працю, виборний орган первинної профспілкової організації, членом якої є працівник, розглядає у п'ятнадцятиденний термін обгрунтоване письмове подання роботодавця про розірвання трудового договору з працівником.

Подання роботодавця має розглядатися у присутності працівника, щодо якого воно подано. Розгляд подання за відсутності працівника допускається лише за його письмовою заявою. За бажанням працівника від його імені може виступати інша особа, у тому числі адвокат. У разі нез'явлення працівника або його представника на засідання розгляд заяви відкладається до наступного засідання у межах терміну, визначеного частиною першою цієї статті. При повторному нез'явленні працівника без поважних причин подання може розглядатися за його відсутності.

У разі, якщо виборний — орган первинної профспілкової організації не утворюється, згоду на розірвання трудового договору дає профспілковий представник, уповноважений на представництво інтересів членів профспілки згідно зі статутом.

Орган первинної профспілкової організації повідомляє роботодавця про прийняте рішення у письмовій формі у триденний термін після його прийняття. У разі пропуску цього терміну вважається, що профспілковий орган дав згоду на розірвання трудового договору.

Якщо працівник одночасно є членом кількох первинних профспілкових організацій, які діють на підприємстві, в установі, організації, дозвіл на його звільнення дає той профспілковий орган, до якого звернувся роботодавець.

Рішення профспілки про ненадання згоди на розірвання трудового договору має бути обгрунтованим. У разі, якщо в рішенні немає обгрунтування відмови у згоді на звільнення, роботодавець має право звільнити працівника без згоди виборного органу профспілки».

26. У статті 41:

частини другу — четверту викласти у такій редакції:

«Зміна умов трудового договору, оплати праці, притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників, які є членами виборних профспілкових органів, допускається лише за попередньою згодою виборного органу, членами якого вони є.

Звільнення членів виборного профспілкового органу підприємства, установи, організації (у тому числі структурних підрозділів), його керівників, профспілкового представника (там, де не обирається виборний орган профспілки), крім додержання загального порядку, допускається за наявності попередньої згоди виборного органу, членами якого вони є, а також вищестоящого виборного органу цієї профспілки (об'єднання профспілок).

Звільнення з ініціативи роботодавця працівників, які обиралися до складу профспілкових органів підприємства, установи, організації, не допускається протягом року після закінчення терміну, на який він обирався, крім випадків повної ліквідації підприємства, установи, організації, виявленої невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок стану здоров'я, який перешкоджає продовженню даної роботи, або вчинення працівником дій, за які законодавством передбачена можливість звільнення з роботи чи зі служби. Така гарантія не надається працівникам у разі дострокового припинення повноважень у цих органах у зв'язку з неналежним виконанням своїх обов'язків або за власним бажанням, за винятком випадків, коли це обумовлено станом здоров'я»;

у частині шостій слова «і профспілкового навчання» виключити;

доповнити статтю після частини шостої новою частиною такого змісту:

«На час профспілкового навчання працівникам, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова відпустка тривалістю до 6 календарних днів із збереженням середньої заробітної плати за рахунок роботодавця».

У зв'язку з цим частину сьому вважати частиною восьмою.

27. У статті 42:

у частині другій після слів «для роботи» доповнити словами «виборного профспілкового органу»;

частину третю викласти у такій редакції:

«За наявності письмових заяв працівників, які є членами профспілки, роботодавець щомісячно і безоплатно утримує із заробітної плати та перераховує на рахунок профспілки членські профспілкові внески працівників відповідно до укладеного колективного договору чи окремої угоди в терміни, визначені цим договором. Роботодавець не має права затримувати перерахування зазначених коштів»;

частину четверту після слів «з невиконанням» доповнити словом «роботодавцем».

28. Статтю 44 викласти у такій редакції:

«Стаття 44. Відрахування коштів підприємствами, установами, організаціями первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу

Роботодавці зобов'язані відраховувати кошти первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу в розмірах, передбачених колективним договором та угодами, але не менше ніж 0,3 відсотка фонду оплати праці з віднесенням цих сум на валові витрати, а у бюджетній сфері — за рахунок виділення додаткових бюджетних асигнувань».

29. У статті 45:

друге речення виключити;

доповнити статтю частиною другою такого змісту:

«У разі затримки виплати заробітної плати роботодавець зобов'язаний на вимогу виборних профспілкових органів дати дозвіл на отримання в банківських установах інформації про наявність коштів на рахунках підприємства, установи, організації або отримати таку інформацію в банківських установах і надати її профспілковому органу. У разі відмови роботодавця надати таку інформацію або дозвіл на отримання інформації його дії або бездіяльність можуть бути оскаржені до місцевого суду».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України в тримісячний термін з дня опублікування цього Закону підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність з цим Законом та забезпечити прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону.

3. Профспілки, їх організації (організаційні ланки), об'єднання профспілок, які зареєстровані до набрання чинності цим Законом, перереєстрації не потребують.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
13 грудня 2001 року.
№ 2886-III.

безпечення, страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, є обов'язковим.

Оператору ядерної установки Кабінетом Міністрів України може бути надана державна гарантія фінансового забезпечення цивільної відповідальності за ядерну шкоду.

Стаття 8. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту

1. Об'єктом обов'язкового страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, є майнові інтереси оператора, пов'язані з необхідністю відшкодування цієї шкоди.

Обов'язок оператора щодо оплати будь-яких судових витрат і відсотків, встановлених судом, може бути тільки окремим від цивільної відповідальності за ядерну шкоду об'єктом страхування.

Страхування таких витрат і відсотків не є обов'язковим.

Передбачена на покриття витрат і відсотків страхова сума не розглядається як фінансове забезпечення цивільної відповідальності за ядерну шкоду для цілей частини першої статті 7 цього Закону.

2. Страховим випадком при обов'язковому страхуванні цивільної відповідальності за ядерну шкоду є набрання законної сили судовим рішенням про відшкодування ядерної шкоди або укладення договору про відшкодування ядерної шкоди, стороною яких є відповідний страховик.

3. Виплата страхового відшкодування здійснюється у строк, який не перевищує одного місяця з моменту настання страхового випадку.

4. Порядок обчислення тарифів при обов'язковому страхуванні цивільної відповідальності за ядерну шкоду визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Страховик, який здійснює обов'язкове страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, зобов'язаний мати ліцензію на здійснення цього виду страхування відповідно до законодавства України та бути членом ядерного страхового пулу. Порядок утворення та функціонування ядерного страхового пулу регулюється положенням, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 9. Участь іноземних страховиків у відносинах щодо обов'язкового страхування відповідальності за ядерну шкоду

За договорами страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду страховики можуть укладати договори перестрахування із страховиками-нерезидентами за умови членства цих страховиків-нерезидентів у відповідних іноземних ядерних страхових пулах.

Розділ IV. УЧАСТЬ ДЕРЖАВИ У ВІДШКОДУВАННІ ЯДЕРНОЇ ШКОДИ

Стаття 10. Участь держави у відшкодуванні ядерної шкоди

1. Держава надає кошти для відшкодування ядерної шкоди, якщо виконавчий документ про відшкодування ядерної шкоди було повернуто стягувачеві у разі відсутності у боржника майна, на яке може бути звернене стягнення у порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження».

2. Для отримання коштів на відшкодування ядерної шкоди від держави стягувач подає до органу, уповноваженого Кабінетом Міністрів України на здійснення виплат з відшкодування ядерної шкоди:

заяву довільної форми про відшкодування ядерної шкоди;

виконавчий документ про відшкодування ядерної шкоди;

постанову державного виконавця про повернення виконавчого документа стягувачеві.

3. За наявності документів, передбачених частиною другою цієї статті, орган, уповноважений Кабінетом Міністрів України, зобов'язаний протягом місяця прийняти рішення про виплату належних стягувачеві за виконавчим документом коштів. Виплата здійснюється за рахунок передбачених законодавством джерел.

4. Здійснивши відшкодування ядерної шкоди відповідно до цієї статті, держава набуває права регресу, яке реалізується шляхом пред'явлення відповідного виконавчого документа до виконання на свою користь протягом п'яти років з моменту здійснення нею відшкодування.

Стаття 11. Особливості фінансового забезпечення цивільної відповідальності оператора ядерної установки Чорнобильської АЕС

Держава забезпечує фінансове покриття цивільної відповідальності за ядерну шкоду оператора ядерної установки Чорнобильської АЕС у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Протягом року з дня набрання чинності цим Законом оператори, що мають ліцензії на експлуатацію ядерних установок, повинні отримати ліцензії на експлуатацію ядерних установок відповідно до цього Закону. У зв'язку з цим плата за отримання ліцензії не стягується.

3. До отримання операторами ліцензій відповідно до пункту 2 розділу V Прикінцевих положень їхня діяльність відповідно до умов попередньо отриманих ліцензій не вважається такою, що не відповідає вимогам цього Закону.

4. Внести зміни до таких законів України:

1) пункт 12 частини першої статті 7 Закону України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 18, ст. 78; із змінами, внесеними Законом України від 4 жовтня 2001 року № 2745-III) викласти в такій редакції:

«12) страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту»;

2) у Законі України «Про виконавче провадження» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 24, ст.207):

статтю 34 доповнити пунктом 9 такого змісту:

«9) сплати боржником або іншим гарантом у порядку, передбаченому законодавством (у тому числі за договорами про відшкодування ядерної шкоди), коштів на відшкодування ядерної шкоди, що дорівнюють або перевищують встановлену законом межу відповідальності оператора ядерної установки. Для обчислення сплачені кошти підлягають перерахуванню у Спеціальні права запозичення, що встановлюються Міжнародним валютним фондом, за офіційним курсом Національного банку України на день сплати»;

в абзаці третьому частини другої статті 36 слова і цифри «пунктом 3 статті 34» замінити словами і цифрами «пунктами 3 і 9 статті 34».

5. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк після набрання чинності цим Законом:

1) розробити і затвердити відповідно до вимог цього Закону:

особливі умови ліцензування діяльності з страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду;

Положення про ядерний страховий пул України;

типову форму договору про обов'язкове страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду;

порядок обчислення тарифів при обов'язковому страхуванні цивільної відповідальності за ядерну шкоду;

2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
13 грудня 2001 року.
№ 2893-III.

Друкується з комп'ютерного набору Укрінформу

Три зозулі з поклоном

Коротка пам'ять

Страшно сказати, але факт: українська література 30-х років значною мірою зберегла свою честь і гідність завдяки архівам НКВД. Бо саме там є тексти, яких на волі тодішні класики не писали. Може, для протоколів, доносів, вироків та прощальних листів не підходить термін «література» — краще сказати «словесність», але в будь-якому разі це справжнє письменство. Бо справжність оплачена кров'ю. Жоден лауреат Нобелівської премії не платив такої ціни за слово.

У 30-40-х роках всі найнеймовірніші сюжети вже збулися, тобто перестали бути літературою. Після цього соромно щось вигадувати. Краще позичити. От і назву цієї статті взято з пізньої новели Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном». А сам Тютюнник її взяв нібито з останнього листа свого батька з Сибіру.

Діти Сталіна

Мені нема чого нарікати на режим: я з'явився на світ завдяки товаришу Сталіну. Якби не він, мене просто не було б. Я не унікальний, нас отаких дуже багато, хоч у кожного історія своя. Ось як це було зі мною. Моя мати родом з Гриневичевого хутора, що між Яготином і Пирятином. Вона вчителювала до війни на Черкащині й зустрілась там з учителем ММ. Йшлось до одруження, та він сказав: «Після армії. Бо не хочу, щоб ти була вдовою!» Його взяли на Фінську війну, потім була окупація Прибалтики й Польщі. Мати з ним листувалася до літа 41-го. Десята армія, де він служив, загинула під Білостоком. Полон. Жодних звісток. Мати шукала його через Червоний Хрест з кінця 43-го до початку 50-х років. Марно. А їй було вже за сорок. І я був народжений від іншого чоловіка. Тому ношу дівоче прізвище матері. А після смерті Сталіна, коли мені було два роки, з Колими несподівано повернувся ММ і став мені батьком. Перше, що вони з матір'ю зробили, зустрівшись через 16 літ, — спалили всі свої довоєнні листи. Решту життя прожили якось мовчки, здавалося —без любові, хоч це й не так. А одружилися лиш перед смертю. Бо, як і до війни, він боявся залишити її вдовою — «коли щось трапиться». З тієї самої причини і дітей вони не заводили. Іноді думаю: може, якби не Сталін (з його війною, з тим, що він своїх солдатів з німецького полону слав на Колиму як «ізменников») —якби не це, то у них з матір'ю все було б інакше?

Але «Три зозулі з поклоном» Тютюнника, у відповідь на це, закінчуються фразою: «Тоді не було б тебе...»

Іван

Трохи раніше за батька з Колими повернувся мій дядько Іван, материн брат. Повернувся мов з того світу: сів ще в тридцять шостому, а писати листи почав лиш по війні. Я їх читав: «Мені соромно повертатися, бо, поки мій народ воював з фашизмом, я тут відпочивав. Як я дивитимуся хлопцям в очі?» Про нього глухо казали: нібито сів за те, що дав своїй дівчині почитати Грінченка, а вона донесла. Лиш недавно я дізнався, що все було не так. Але про це вже нема кому розповісти.

Ось знімок, зроблений в рік його повернення. Іван —праворуч, у картузі й чоботях. Далі — його батько й мати, брати (не всі, бо Грицько ще СИДИТЬ) і сестри. Одна з них моя мати. Мене ще нема на світі, але ще живий Сталін, отже, я обов'язково буду.

Наша вулиця на Колимі

Один чоловік з нашої вулиці служив в НКВД. Буваючи у відпустці, давав хлопцям постріляти зі свого нагана. Мати мені казала пізніше: «Оцю вербу на дрова не пиляй, бо в ній повно заліза!» — «Звідки?» — «А хлопці якраз у цю вербу й стріляли!»

А взагалі наша вулиця на Гриневичевому хуторі прикметна тим, що за роки радвлади майже в кожному з дванадцяти її дворів когось забирали і саджали. Один убив родича за землю, один веселий чоловік — за конокрадство (це ще до колгоспів). Решта сиділи як «змєнніки родіни» — так у нас це вимовлялося, так і залишимо. Одні сідали в 30-х, інші в 40-х роках, але от що майже неймовірно: всі вони на просторах Колими зустрічались в одній місці! Дядько Йван сів, як знаємо, в тридцятих, і от раптом, по війні, зустрівся там з хлопцями з нашої вулиці, котрих пам'ятав ще малими! Ото був шок.

Повернення

Але ще більший шок був при поверненні: вдома він застав уже інший світ і інших людей. Ось, на знімку, мій дідом і бабою — мій дядько Василь, у шинелі. Іван залишив його восьмилітнім, а коли повернувся, брат Вася був уже офіцером Радянської Армії. Він, романтик, хотів стати льотчиком, сталінським соколом — не взяли, бо брат ворога народу. Пізніше він переконував мене, що Іван йому (після Колими!) клявся в любові до Сталіна. Вірю — так і було. Бо Іван розумів: він і такі, як він, сиділи так довго й так далеко саме для того, щоб тут без них виросло нове покоління, яке не бачило ні варварства розкуркулення, ні людоїдства 33-го року. Покоління, яке б змалку любило Вождя. Ось воно й виросло, те покоління, і брат Вася з ним. Нащо псувати йому кар'єру? От Іван і сказав: я люблю твого Сталіна, брате. Скоро після того Іван помер. Василь помер недавно — запеклим сталіністом. Я любив одягати оту його офіцерську шинель.

Контрреволюційна п'янка

За що сидів Іван? Цієї осені я ознайомився з його справою 17764-С з Полтавського архівного підрозділу СБУ. Виявилося, Грінченко ні при чім, і дівчина теж. Все просто: Іван, студент Прилуцького пединституту, не приховував своїх поглядів на сталінщину. Взяли його 6 листопада 35-го року. Причина: отримавши стипендію, він у гуртожитку влаштував «контрреволюционную пьянку» (хлопці при чарці жалкували за своїм ректором, которого перед тим звільнено як екс-білогвардійця. А ще співали «национальную песню — «Ой ти доле, моя доле»). На слідстві ще нагадали анекдоти про Сталіна і контрреволюційний вірш самого Івана про свою бідну юність. Я виписав цього вірша з протоколу:

Від чужих поросят і телят
Я утік до рухливого міста,
Научився «бички» стрілять
І по три дні не їсти.

От за все це (через два місяці допитів) дали чотири роки, а відсидів він цілих шістнадцять. На суді (лютий 36-го) він свою вину так і не визнав.

Книга Івана

На початку цієї статті документи з архівів НКВД не випадково названо літературою. Справа Івана (майже сто сторінок) — це цілком завершена книга, придатна для читання. Книга робилася так: коли Іван за місяць допитів не зізнався, слідство продовжили ще на місяць і допитували як свідків інших восьмох учасників «контрреволюционной пьянки». Хлопці, щоб не нашкодити Іванові, розповідали про нього якісь буденні й дуже правдиві дрібниці, але з тих дрібниць (з восьми точок зору!) вставав дуже живий хлопець, з його улюбленими приказками, піснями, звичками, жестами, характером.

Подібних книг в архівах багато. Отже, у нас багатюща література. Вона, до речі, писана прецікавою мовою. Очевидно, боячись звинувачень у націоналізмі, слідчі Лубенського НКВД допитували Івана російською, на ходу перекладаючи з української. Приміром, фраза «ходили, искаяя, где бы выпить» — явно звучала в оригіналі як «шукаючи, де б випити», а поспіхом вийшло «иская». Схоже, що від тридцятих років усі ми й досі на ходу перекладаємо, все, що говоримо, з однієї мови на іншу.

Грицько

Наймолодший з моїх дядьків, Грицько, теж сидів. Про це в сім'ї якось не згадували. Він при німцях, пацаном, загримів в остарбайтери, визволяли його американці, а він ще в таборі дружив з однолітком-французом, і цього було досить, щоб потрапити на профілактику за Урал. Дядько-колгоспник потім іноді козиряв знанням французької й німецької, а одного разу показав мені, як різати скло звичайнісінькими ножицями. «Де ви навчились?» Він весело відповів: «То не мужик, що не сидів хоч трохи в тюрмі!» Його вже нема на світі.

Два Миколи

А ще з нашої вулиці сиділи два Миколи. Вже по війні обох їх забрали в армію, і хлопці пішли охоче, бо армія тоді була в золотім ореолі героїзму. Але їх привезли не в армію, а на відбудову Донбасу. Вони розчарувались і поїхали додому, бо батька на фронті вбито, а мати сама з малими дітьми. Вдома їм зрадів голова колгоспу, бо й тут розруха, а робити нікому. А скоро хлопців посадили за «преступление против порядка управления». Ця стаття вважалася «общеголовной», тому в архівах слідів давно нема. Один з Микол (Кругляк) під слідством, у тюрмі, на холодному бетоні, заробив туберкульоз і вмер молодим. Пам'ятаю цю смерть, бо дружив з його сином у дитинстві. Другий, Микола Васильович Кудря, живий, слава Богу. Раз на рік я буваю в нього (у мене на нашій вулиці більш нікого нема), і ми згадуємо про те, як він на Колимі в радгоспі Андигічан зустрів мого батька. Той їхав верхи на оленях. Повернувшись додому, вони разом порали колгоспних телят. Це я вже й сам пам'ятаю.

Батьки і Батьківщина

Моє покоління мучилося негероїчним минулим своїх батьків. Навіть ті, чиї батьки не сиділи, а пройшли Фінську і Вітчизняну, але отримали за те тільки медалі «За победу над Германией», — теж страждали, бо кіно й книги показували он яких героїв, а батьки не були схожі на них. Таким чином, нас учили любити батьківщину, але не батьків. А вони мовчали —заради нашого ж таки блага. Коли хтось при мені каже, що сьогодні (а не вчора!) зневажено ветеранів, я думаю: «Коли ти такий розумний, то зроби дрібницю: поверни мені з попелу листи, спалені моїми батьками зі страху за мене. Поверни, хоча б для онуків, справи обох Микол — щоб онуки не забули про «общеуголовную» юність своїх дідів. Якщо ти це зробиш —можеш говорити далі про те, що КОЛИСЬ людей шанували. А якщо не зробиш — то краще помовч. І перечитай у Тютюнника «Три зозулі з поклоном...»

Страшна помста

Коли арештували Берію, мій дід з одним зі своїх онуків зняли зі стіни портрет Лаврентія Павловича і понесли в повітку, і поклали під корову, і терпляче ждали, поки корова наляпає на портрета. Ото й усе. Я б додав до цього ще одну деталь — аж тепер. Копаючись у справах 30-х років, я випадково дізнався, що слідчий Лубенського НКВД Титов, котрий посадив дядька Івана, був розстріляний ще по «справі Волкова» (див. матеріал «За що розстріляли Олександра Волкова», «ГУ» за 5 грудня 2001 р.). Думаю, дядька б це порадувало. Але він про це ніколи не дізнається.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото з сімейного альбому.

Редакція щиро вдячна співробітникам Державного архіву СБ України за допомогу в підготовці публікації.

«Мундири, погони і зірки — арсенал проти школярів»

Повертаючись до надрукованого

На статтю «Мундири, погони і зірки — арсенал проти школярів», надруковану в «Голосі України» 14 листопада 2001 р., відгукнувся ректор Національного університету внутрішніх справ Олександр Бандурка. У відповіді на публікацію зазначено: «Національний університет внутрішніх справ не порушував питання про передачу майнового комплексу загальноосвітнього навчального закладу № 34 м. Кіровограда до сфери управління його Кіровоградської філії. За статутом університету тільки ректор може звертатися від імені університету, всі інші звернення є нелегітимними».

Звернення начальника філії полковника міліції доктора юридичних наук В. Пєткова до Кіровоградської міської ради та її виконкому щодо цього питання було ініційовано пропозицією Кіровоградської облдержадміністрації про розширення філії і поліпшення умов її діяльності.

Ректор Національного університету внутрішніх справ висловив вдячність газеті за увагу до інтересів школи, однак зауважив, що захисту вона не потребує, «оскільки на її існування ніхто не посягає».

Вояж Перською затокою

Сьогодні завершується офіційне турне Міністра закордонних справ України Анатолія Зленка до країн Перської затоки. Його метою було не лише «себе показати та на інших подивитись», а й започаткувати конкретні економічні проекти.

Так, під час візиту до Катару Анатолій Зленко провів серію переговорів щодо експлуатації нафтопроводу Одеса—Броди. Сторони домовилися створити консорціум, який врегульовуватиме проблемні питання, пов'язані з роботою нафтопроводу. Також уряд Катару зацікавився співробітництвом з Україною в галузі авіабудування, зокрема літаків типу Ан. Сторони також підписали двосторонню угоду про науково-технічне та економічне співробітництво. Анатолій Зленко вручив емірові Катару запрошення від Леоніда Кучми відвідати Україну. Візит еміра очікується вже у першій половині цього року.

Наступною зупинкою Зленка став Кувейт. Сьогодні в Ель-Кувейті найперспективнішими галузями співпраці з Україною вважають нафтогазову та військово-технічну. До того ж незабаром у столиці Кувейту з'явиться посольство України. З метою покращення торгово-економічних відносин сторони підписали міжурядову двосторонню угоду про захист інвестицій.

В Омані Анатолій Зленко провів переговори з міністром закордонних справ Беном Абдуллою. В результаті підписано меморандум про взаєморозуміння та консультації між міністерствами. Також (це вже, певно, стало традицією українських дипломатів) було підписано угоду про науково-технічне співробітництво.

Сьогодні Анатолій Зленко завершить своє турне виступом у столиці Об'єднаних Арабських Еміратів у Центрі стратегічних досліджень.

Тетяна ПАСОВА.

Перший крок допоможе зробити Пауелл?

До Ісламабада прибув держсекретар США Колін Пауелл, котрий під час свого азіатського турне має намір «знайти рішення, яке дасть змогу Пакистанові відвести свої війська від кордону» і зменшити напруженість у регіоні. Делі й Ісламабад, які перебувають на межі війни, вкрай неохоче роблять кроки назустріч одне одному. Як заявив після повернення зі США міністр внутрішніх справ Індії, його країна уважно стежитиме за діями Пакистану щодо припинення пересування терористів через кордон.

Судячи з повідомлень індійських мас-медіа, Пакистан також посів очікувальну позицію. Як заявив офіційний представник президента й міністерства оборони Пакистану генерал-майор Рашид Куреші, Ісламабад не відводитиме війська від індійського кордону, доки індійські сили не буде передислоковано на попередні, «докризові» позиції.

Пакистанський уряд вважає, що реакція Делі на суботній виступ президента Пакистану генерала Первеза Мушаррафа, в якому він виклав програму заходів щодо боротьби з ісламським екстремізмом, «могла б бути позитивнішою». Міністр оборони Індії Джордж Фернандес заявив, що Делі не відкликатиме війська від кордону доти, доки пакистанська влада не перейде від слів до дій і не видасть індійському правосуддю терористів, що переховуються в Пакистані.

На знімку: індійський солдат стоїть на варті біля Індійських воріт у Нью-Делі.

До американців повертається почуття гумору

Погодьтеся, американський гумор — то щось особливе, при тому діаметрально протилежний тонкому англійському. Останнім часом США, які ведуть війну в Афганістані, було не до жартів. Однак життя триває, і на інцидент, пов'язаний із знепритомненням президента США Джорджа Буша, дві американські телекомпанії зреагували своєрідно. Як у старі добрі часи. До 11 вересня.

Нагадаємо: спостерігаючи в неділю по телебаченню трансляцію матчу з американського футболу, президент США Джордж Буш удавився бубликом, знепритомнів і впав з дивана. Він відбувся садном на лівій вилиці і невеликим синцем на нижній губі, спричиненими падінням на підлогу.

От що сказав популярний ведучий нічної програми «Late Show» на каналі CBS Девід Леттерман: «Бідолаха відключився на чотири секунди. Добре ще, що саме в ці секунди Дік Чейні був притомний». Слід зазначити, що віце-президент США Дік Чейні, як відомо, не відзначається міцним здоров'ям і не так давно переніс операцію на серці.

«Узагалі сміятися тут нема над чим, — продовжував Леттерман під регіт залу, — він має поріз на лобі, садно на щоці, але ж цей президент навіть не чоловік Хілларі».

Ведучий аналогічної розважальної програми NBC «Tonight Show» Джей Лено також прокоментував інцидент: «Останнім часом всі думки президентського оточення сконцентровано на Усамі бен Ладені, а його мало не вкатрупив містер Солті (так називають солоний крендель, яким удавився Джордж Буш. — **Авт.**)». Коли президент США, вдавившись, зомлів, «всі кинулися шукати віце-президента, та зрозуміли, що ніхто не пам'ятає, в якій секретній схованці він перебуває», — продовжив ведучий свій жарт.

Утім, сам президент перший посміявся з того, що сталося, і послав своїм супровідникам у поїздці штатами Середнього Заходу пакунок солоних бубликів з настановою ретельно їх пережовувати. «Моя матуся завжди казала: жуй, перш ніж ковтати. Треба слухатися мами», — заявив глава американської адміністрації.

Може, я скажу банальність, але, гадаю, коли наші офіційні особи зможуть з гумором ставитися до пікантних ситуацій, що з ними трапляються, і не боятимуться коментувати їх, а телевізійники зможуть сміливо жартувати та імпровізувати у прямому ефірі, не боячись наслідків, можна буде говорити про свободу слова. І для журналістів, і для президентів.

Яна СТАДІЛЬНА.

Королева проти екстремізму

Королева Англії та декілька членів її сім'ї вперше за 400 років відвідали католицьку церкву в передмісті Сендрінгем у східній частині Англії. У такий спосіб Єлизавета II продемонструвала своє неприйняття релігійного екстремізму. Це відбулося після чергових сутичок на релігійному грунті, що сталися наприкінці минулого тижня в Белфасті.

Глава британських католиків кардинал Кормак Мерфі-О'Коннор прочитав проповідь, у якій високо оцінив зусилля королеви, що їх вона докладає для поліпшення взаємин між католиками та протестантами. Як відомо, британський монарх є главою протестантської Англіканської церкви. Останньою католичкою на британському престолі була Марія Тюдор, яка померла 1558 року.

Електронні звіти

Уряд Естонської Республіки 4 грудня минулого року ухвалив постанову про те, що державні установи більше не мають права вимагати в юридичних та фізичних осіб ті документи, які доступні в електронній центральній базі. Держустанови, котрі оголошуватимуть конкурси на держпоставки, нотаріуси або працівники автореєстру найближчим часом повинні будуть самі роздруковувати потрібні їм документи, користуючись електронною поштою.

За словами директора Центру реєстру міністерства юстиції Сир'є Роговоі, договорами про використання електронної бази даних охоплено вже 95 відсотків державних установ. Бази даних використовують також органи місцевого самоврядування, нотаріуси, судові виконавці та більшість великих підприємств Естонії.

Сьогодні в реєстрі можна знайти основні дані щодо роботи підприємств та установ. У перспективі до комп'ютерів буде занесено також їхні статути. Як повідомила агентству ЕТА С. Рогова, «найбільше часу потребує внесення річних господарських звітів. Приблизно 25000 звітів за 2001 рік уже є в електронній версії, належить внести ще близько 8000».

Торішні звіти стануть доступні, тільки-но вони опиняться в реєстрі. Не пізніше квітня з'явиться можливість відправляти фінансові звіти до реєстру через інтернет-банки. За рівнем комп'ютеризації і за кількістю мобільних телефонів «на душу» Естонія випереджає всі пострадянські країни.

Володимир СТРОЙ.

Рига.

Хроніка. Факти. Події

■ Дублін

Перша фальшивка

В Ірландії виявлено першу фальшиву монету нової європейської валюти — вартістю 1 євро. Підробку виготовлено дуже грубо: слово «євро» на одному з боків написано з помилкою.

■ Пекін

Кількість жертв зросла

25 осіб загинуло внаслідок вибуху, що стався в понеділок через витік газу на шахті в китайській провінції Хуань. Раніше повідомлялося про 17 жертв.

■ Вашингтон

Чи безпечні «Боїнги»?

Федеральна авіаційна адміністрація США випустила припис перевірити понад тисячу літаків «Боїнг-737» у частині можливих проблем у системі управління кермом висоти.

■ Лондон

Переговори тривають

Міністр закордонних справ Великої Британії Джек Стро заявив, що на переговорах з урядом Іспанії про майбутнє Гібралтару, який досі залишається британською колонією, сторони не дійшли згоди. Він спростував припущення, що Лондон і Мадрид таємно дійшли згоди про поділ суверенітету над цією територією. Переговори тривають.

■ Буенос-Айрес

Нові заворушення

Президент Аргентини Едуардо Дуальде закликав до загальнонаціонального діалогу, щоб країну не захлеснули анархія і насильство. На вулицях аргентинської столиці знову спалахнули сутички між базарними торговцями та безробітними, які вимагали харчів.

■ Нью-Йорк

Афганістан на межі банкрутства

ООН попередила, що тимчасовій адміністрації Афганістану терміново потрібні кошти, інакше вона просто збанкрутує. Кабулу необхідно щонайменше кілька мільйонів доларів тепер і сто мільйонів доларів найближчими кількома днями.

■ Москва

Нове кільце

Довкола московського Кремля планують створити пішохідну туристичну зону. Вона називатиметься «Золоте кільце Москви».

■ Анкара

Туреччина замерзає

На сході Туреччини встановилися рекордні для країни морози: температура сягає мінус 42 градусів. Понад тисячі сіл і хуторів відрізано від зовнішнього світу через снігопади. За минулі кілька днів від переохолодження померло шість осіб.

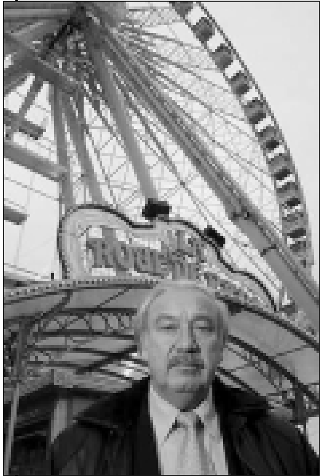
■ Прага

«Вільна Європа» не хоче переїздити

Між прем'єр-міністром Чехії Мілошем Земаном та радіостанцією «Вільна Європа», яку підтримують США, виникла суперечка через місце розташування штаб-квартири радіостанції. Земан хоче, щоб вона переїхала з центру Праги, пояснюючи своє бажання інтересами безпеки, бо радіостанція може стати ціллю нападу терористів. А голова «Вільної Європи» стверджує, що їхній переїзд означатиме капітуляцію перед обличчям тероризму.

■ Париж

Даєш колесо!

Майже двісті демонстрантів зібралися біля колеса огляду на Площі Згоди, щоб підтримати його власника Марселя Кампьйона. Над ним нависла загроза щодня сплачувати штраф у 13 тисяч доларів у разі відмови демонтувати колесо. Величезне колесо огляду, збудоване на честь нового тисячоліття, працює й далі попри постанову суду про його демонтаж, яку було ухвалено на прохання мера Парижа.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про тваринний світ

Тваринний світ є одним з компонентів навколишнього природного середовища, національним багатством України, джерелом духовного та естетичного збагачення і виховання людей, об'єктом наукових досліджень, а також важливою базою для одержання промислової і лікарської сировини, харчових продуктів та інших матеріальних цінностей.

В інтересах нинішнього і майбутніх поколінь в Україні за участю підприємств, установ, організацій і громадян здійснюються заходи щодо охорони, науково обгрунтованого, невиснажливого використання і відтворення тваринного світу.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство України про охорону, використання і відтворення тваринного світу

Відносини у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, об'єкти якого перебувають у стані природної волі, у напіввільних умовах чи в неволі, на суші, у воді, грунті та повітрі, постійно чи тимчасово населяють територію України або належать до природних багатств її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, регулюються Конституцією України, цим Законом, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про мисливське господарство та полювання» та іншими нормативно-правовими актами.

Відносини у галузі охорони, використання і відтворення сільськогосподарських, свійських тварин, а також діяльність, пов'язана з охороною і використанням залишків викопних тварин, регулюються відповідним законодавством України.

Стаття 2. Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу

Завданнями законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу є:

регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу;

збереження та поліпшення середовища існування диких тварин;

забезпечення умов збереження всього видового і популяційного різноманіття тварин.

Стаття 3. Об'єкти тваринного світу

Об'єктами тваринного світу, на які поширюється дія цього Закону, є:

дикі тварини — хордові, в тому числі хребетні (ссавці, птахи, плазуни, земноводні, риби та інші) і безхребетні (членистоногі, молюски, голкошкірі та інші) в усьому їх видовому і популяційному різноманітті та на всіх стадіях розвитку (ембріони, яйця, лялечки тощо), які перебувають у стані природної волі, утримуються у напіввільних умовах чи в неволі;

частини диких тварин (роги, шкіра тощо);

продукти життєдіяльності диких тварин (мед, віск тощо).

Об'єкти тваринного світу, а також нори, хатки, лігва, мурашники, боброві загати та інше житло і споруди тварин, місця токування, линяння, гніздових колоній птахів, постійних чи тимчасових скупчень тварин, нерестовищ, інші території, що є середовищем їх існування та шляхами міграції, підлягають охороні.

Стаття 4. Дикі тварини та інші об'єкти тваринного світу як природний ресурс загальнодержавного значення

Дикі тварини, які перебувають у стані природної волі в межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, інші об'єкти тваринного світу, на які поширюється дія цього Закону і які перебувають у державній власності, а також об'єкти тваринного світу, що у встановленому законодавством порядку набуті у комунальну або приватну власність і визнані об'єктами загальнодержавного значення, належать до природних ресурсів загальнодержавного значення.

Стаття 5. Право власності на об'єкти тваринного світу

Право власності на об'єкти тваринного світу набувається та реалізується відповідно до Конституції України, цього Закону та інших законів України.

Об'єкти тваринного світу, які перебувають у стані природної волі і знаходяться в межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, є об'єктами права власності Українського народу.

Від імені Українського народу права власника об'єктів тваринного світу, які є природним ресурсом загальнодержавного значення, здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією України.

Кожний громадянин має право користуватися об'єктами тваринного світу — об'єктами права власності Українського народу відповідно до цього Закону та інших законів України.

Об'єкти тваринного світу в Україні можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.

Об'єкти тваринного світу в Україні знаходяться під охороною держави незалежно від права власності на них.

Стаття 6. Право державної і комунальної власності на об'єкти тваринного світу

Об'єкти тваринного світу, які утримуються (зберігаються) підприємствами, установами та організаціями державної або комунальної форми власності, є об'єктом права відповідно державної або комунальної власності.

Стаття 7. Право приватної власності на об'єкти тваринного світу

Об'єкти тваринного світу, вилучені із стану природної волі, розведені (отримані) у напіввільних умовах чи в неволі або набуті іншим не забороненим законом шляхом, можуть перебувати у приватній власності юридичних та фізичних осіб.

Законність набуття у приватну власність об'єктів тваринного світу (крім добутих у порядку загального використання) повинна бути підтверджена відповідними документами, що засвідчують законність вилучення цих об'єктів з природного середовища, ввезення в Україну з інших країн, факту купівлі, обміну, отримання у спадок тощо, які видаються в установленому законодавством порядку.

У передбаченому законом порядку права власників об'єктів тваринного світу можуть бути обмежені в інтересах охорони цих об'єктів, навколишнього природного середовища та захисту прав громадян.

Стаття 8. Припинення права приватної власності на об'єкти тваринного світу

Право приватної власності на об'єкти тваринного світу припиняється у разі:

жорстокого поводження з дикими тваринами;

встановлення законодавчими актами заборони щодо перебування у приватній власності окремих об'єктів тваринного світу.

Право приватної власності на об'єкти тваринного світу може припинятися і в інших випадках, передбачених законом.

Право приватної власності на об'єкти тваринного світу у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, може бути припинено в судовому порядку за позовами органів контролю в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу або прокурора.

Стаття 9. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу

Під час проведення заходів щодо охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу, а також під час здійснення будь-якої діяльності, яка може вплинути на середовище існування диких тварин та стан тваринного світу, повинно забезпечуватися додержання таких основних вимог і принципів:

збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу в стані природної волі;

недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин;

збереження цілісності природних угруповань диких тварин;

додержання науково обгрунтованих нормативів і лімітів використання об'єктів тваринного світу, забезпечення невиснажливого їх використання, а також відтворення;

раціональне використання корисних властивостей і продуктів життєдіяльності диких тварин;

платність за спеціальне використання об'єктів тваринного світу;

регулювання чисельності диких тварин в інтересах охорони здоров'я населення і запобігання заподіянню шкоди довкіллю, господарській та іншій діяльності;

урахування висновків екологічної експертизи щодо об'єктів господарської та іншої діяльності, які можуть негативно впливати на стан тваринного світу.

Стаття 10. Права та обов'язки громадян у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Громадяни відповідно до закону мають право:

на загальне і спеціальне використання об'єктів тваринного світу;

мати у власності окремі об'єкти тваринного світу;

на компенсацію шкоди, завданої дикими тваринами.

Громадяни відповідно до закону зобов'язані:

охороняти тваринний світ і середовище перебування диких тварин;

сприяти відтворенню відновлюваних об'єктів тваринного світу;

використовувати об'єкти тваринного світу відповідно до закону;

відшкодовувати шкоду, заподіяну ними тваринному світу внаслідок порушення вимог законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

Громадяни мають й інші права та обов'язки, передбачені законом.

Розділ II. ДЕРЖАВНІ ОРГАНИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ, ТА ЇХ ПОВНОВАЖЕННЯ

Стаття 11. Державне управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Державне управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, до яких належать спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань мисливського господарства та полювання, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань рибного господарства та їх територіальні органи, інші спеціально уповноважені на це органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

Органам місцевого самоврядування законами можуть бути надані окремі повноваження органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Стаття 12. Повноваження Кабінету Міністрів України у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

До повноважень Кабінету Міністрів України у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить:

забезпечення реалізації визначеної Верховною Радою України державної політики у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

забезпечення державного регулювання і контролю у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення управління об'єктами тваринного світу державної власності відповідно до закону;

розроблення та здійснення загальнодержавних програм у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

затвердження порядку встановлення екологічних нормативів, лімітів та видачі відповідних дозволів чи інших документів на право використання об'єктів тваринного світу як природного ресурсу загальнодержавного значення;

організація зовнішньоекономічних зв'язків і міжнародного співробітництва у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

координація роботи спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 13. Повноваження спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

До повноважень спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить:

реалізація державної політики у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення державного регулювання і контролю у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення нормативного регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

організація робіт з охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу, збереження та поліпшення середовища їх існування, умов розмноження і шляхів міграції;

вирішення відповідних питань у сфері користування об'єктами тваринного світу;

координація діяльності органів державної влади, підприємств, установ, організацій та громадян у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

розроблення порядку видачі відповідних дозволів чи інших документів на право використання об'єктів тваринного світу, а також забезпечення видачі таких документів на право використання об'єктів тваринного світу, які належать до природних ресурсів загальнодержавного значення;

прийняття рішення про припинення використання об'єктів тваринного світу у випадках, передбачених цим Законом;

встановлення лімітів, норм використання об'єктів тваринного світу, вирішення в межах своїх повноважень питань щодо регулювання здійснення полювання, рибальства та інших видів використання об'єктів тваринного світу;

визначення за погодженням із центральним органом виконавчої влади з питань фінансів вартості відповідних дозволів чи інших документів на право добування об'єктів тваринного світу;

подання в установленому порядку документів з питань надання у користування мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів органам, які уповноважені приймати рішення про надання у користування таких угідь та об'єктів;

видача відповідних дозволів чи інших документів на право переселення об'єктів тваринного світу, організація роботи з їх штучного відтворення;

забезпечення ведення державного обліку чисельності та обліку обсягів добування об'єктів тваринного світу;

організація роботи щодо укладення відповідно до закону з користувачами мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів договорів про умови здійснення діяльності щодо охорони, використання і відтворення тваринного світу, здійснення контролю за виконанням цих договорів;

ведення моніторингу та державного кадастру тваринного світу;

здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 14. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить:

реалізація державної політики у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення контролю за додержанням вимог законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу юридичними та фізичними особами;

розроблення та забезпечення виконання державних, місцевих та інших територіальних програм з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

погодження в установленому порядку питань, що стосуються надання в користування мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів;

організація і здійснення державного регулювання та контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу, забезпеченням ведення моніторингу, державного кадастру та державного обліку об'єктів тваринного світу, які перебувають на їх території;

встановлення відповідно до закону обмежень щодо використання об'єктів тваринного світу;

забезпечення додержання вимог законодавства у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

погодження питань щодо розміщення підприємств, інших об'єктів, які можуть негативно впливати на стан тваринного світу;

взаємодія з органами місцевого самоврядування з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 15. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, сільських, селищних, міських, районних у містах (де вони утворені) рад у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

До повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, сільських, селищних, міських, районних у містах (де вони утворені) рад у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить:

організація розроблення і затвердження республіканських та інших територіальних програм з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

вирішення в установленому законодавством порядку питань щодо надання в користування мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів;

організація та здійснення заходів щодо охорони тваринного світу та поліпшення середовища його існування;

здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Розділ III. ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 16. Загальне використання об'єктів тваринного світу

Громадянам гарантується право безоплатного загального використання об'єктів тваринного світу для задоволення життєво необхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних тощо).

Загальне використання об'єктів тваринного світу здійснюється без вилучення об'єктів тваринного світу з природного середовища (за винятком любительського і спортивного рибальства у водних об'єктах загального користування в межах встановлених законодавством обсягів безоплатного вилову).

У порядку загального використання об'єктів тваринного світу здійснюється використання корисних властивостей життєдіяльності тварин — природних санітарів середовища, запилювачів рослин тощо, а також використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних, естетичних та інших цілях, не заборонених законом.

Під час здійснення загального використання об'єктів тваринного світу забороняється знищення тварин, руйнування їхнього житла та інших споруд (нір, хаток, лігв, гнізд, мурашників, бобрових загат тощо), порушення середовища існування тварин і погіршення умов їх розмноження.

Стаття 17. Спеціальне використання об'єктів тваринного світу

До спеціального використання об'єктів тваринного світу належать усі види використання тваринного світу (за винятком передбачених законодавством випадків безоплатного любительського і спортивного рибальства у водних об'єктах загального користування), що здійснюються з їх вилученням (добуванням, збиранням тощо) із природного середовища.

Спеціальне використання об'єктів тваринного світу в порядку ведення мисливського і рибного господарства здійснюється з наданням відповідно до закону підприємствам, установам, організаціям і громадянам права користування мисливськими угіддями та рибогосподарськими водними об'єктами.

Спеціальне використання об'єктів тваринного світу здійснюється лише за відповідними дозволами чи іншими документами, що видаються в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Ця вимога поширюється також на власників чи користувачів земельними ділянками, на яких перебувають (знаходяться) об'єкти тваринного світу.

Стаття 18. Збір за спеціальне використання об'єктів тваринного світу

За спеціальне використання об'єктів тваринного світу справляється збір.

Збір справляється за такі види спеціального використання об'єктів тваринного світу:

мисливство;

рибальство, включаючи добування водних безхребетних тварин;

використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності;

добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі;

використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях у разі їх вилучення з природного середовища з метою отримання прибутку.

Розмір збору встановлюється залежно від виду (групи видів) тварин, мети та обсягів їх використання, поширення та цінності, з урахуванням місцезнаходження, якості, продуктивності території та інших екологічних і економічних факторів.

Спеціальне використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях (якщо це не пов'язане з отриманням прибутку), з метою відтворення тваринного світу, порятунку диких тварин, які зазнають лиха, регулювання чисельності диких тварин в інтересах охорони здоров'я населення і відвернення заподіяння шкоди природному середовищу, господарській та іншій діяльності, а також регулювання чисельності хижих і шкідливих тварин у порядку ведення мисливського і рибного господарства здійснюється без справляння збору.

Порядок справляння і розміри збору за спеціальне використання об'єктів тваринного світу встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 19. Умови і підстави припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу

Право спеціального використання об'єктів тваринного світу припиняється в разі:

закінчення строку, на який було надано відповідний дозвіл чи інший документ на право їх використання;

добровільної відмови підприємств, установ, організацій та громадян від використання об'єктів тваринного світу;

припинення діяльності підприємств, установ, організацій та громадян, які використовували об'єкти тваринного світу;

порушення встановленого законодавством порядку та умов спеціального використання об'єктів тваринного світу.

Право використання об'єктів тваринного світу може бути також припинено на підставі рішення суду в разі систематичного невиконання підприємствами, установами, організаціями та громадянами встановлених законодавством правил, норм та інших вимог або договірних обов'язків щодо охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу, а також в інших випадках, передбачених законом.

Припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу здійснюється в порядку, визначеному законом.

Припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу не звільняє підприємства, установи, організації та громадян від зобов'язань щодо відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

Стаття 20. Види використання об'єктів тваринного світу

За умови додержання вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів можуть здійснюватися такі види використання об'єктів тваринного світу:

мисливство;

рибальство, включаючи добування водних безхребетних тварин;

використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях;

використання корисних властивостей життєдіяльності тварин — природних санітарів середовища, запилювачів рослин тощо;

використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності;

добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі.

Законами можуть бути передбачені й інші види використання об'єктів тваринного світу.

Стаття 21. Мисливство

Мисливством вважається вид спеціального використання тваринного світу, яке здійснюється шляхом добування диких звірів та птахів, що перебувають у стані природної волі або утримуються

(Закінчення на 12—13-й стор.).

(Початок на 11-й стор.).

ся в напіввільних умовах у межах мисливських угідь і які можуть бути об'єктами полювання.

Для організації та ведення мисливського господарства надаються у користування спеціально визначені для цього мисливські угіддя.

Користувачами мисливських угідь можуть бути спеціалізовані мисливські господарства, інші підприємства, установи та організації, в яких створені спеціалізовані підрозділи для ведення мисливського господарства з наданням в їх користування мисливських угідь.

Стаття 22. Право на полювання

Право на полювання в межах визначених для цього мисливських угідь мають громадяни України, які досягли 18-річного віку і одержали відповідні документи, що засвідчують право на полювання.

Стаття 23. Документи на право полювання

Документами на право полювання є:

посвідчення мисливця;

щорічна контрольна картка обліку добутої дичини і порушень правил полювання з відміткою про сплату державного мита;

дозвіл на добування мисливських тварин (ліцензія, відстрільна картка тощо);

відповідний дозвіл на право користування вогнепальною мисливською зброєю (у разі полювання з такою зброєю);

паспорт на собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів з відміткою про допуск до полювання у поточному році у разі їх використання під час полювання.

Зазначені документи мисливець зобов'язаний мати під час здійснення полювання, транспортування або перенесення продукції полювання і пред'являти їх на вимогу осіб, уповноважених здійснювати контроль у галузі мисливського господарства та полювання.

Посвідчення мисливця та щорічна контрольна картка обліку добутої дичини і порушень правил полювання видаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі мисливського господарства та полювання або його територіальними органами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Організація і ведення мисливського господарства, полювання та надання у користування мисливських угідь

Організація і ведення мисливського господарства, полювання та надання у користування мисливських угідь здійснюються у порядку, встановленому Законом України «Про мисливське господарство та полювання», іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 25. Рибальство

Рибальством вважається добування риби та водних безхребетних.

На території України відповідно до законодавства може здійснюватися промислове, любительське та спортивне рибальство.

Правила рибальства, об'єкти рибальства, порядок надання у користування рибогосподарських водних об'єктів, а також вимоги щодо ведення рибного господарства визначаються у порядку, встановленому цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 26. Промислове рибальство

Підприємствам, установам, організаціям і громадянам у порядку спеціального використання об'єктів тваринного світу надається право ведення промислового рибальства, включаючи промисел водних безхребетних на промислових ділянках рибогосподарських водних об'єктів та континентальному шельфі України.

До рибогосподарських водних об'єктів належать усі поверхневі, територіальні і внутрішні морські води, які використовуються (можуть використовуватися) для промислового добування, вирощування чи розведення риби та інших об'єктів водного промислу або мають значення для природного відтворення їх запасів, а також виключна (морська) економічна зона та акваторія у межах континентального шельфу України.

Перелік промислових ділянок рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) визначається Кабінетом Міністрів України.

Підприємства, установи, організації і громадяни, яким надано в користування рибогосподарські водні об'єкти (їх частини), для ведення промислового рибальства, включаючи промисел водних безхребетних, зобов'язані дотримуватися вимог, передбачених статтею 34 цього Закону, а також здійснювати інші заходи, що забезпечують поліпшення екологічного стану водних об'єктів і умов відтворення рибних запасів, та утримувати в належному санітарному стані прибережні захисні смуги в місцях здійснення промислового рибальства.

Стаття 27. Любительське і спортивне рибальство

У порядку загального використання об'єктів тваринного світу громадянам, у випадках, передбачених законодавством, дозволяється безоплатне любительське і спортивне рибальство для особистого споживання (без права реалізації) у визначених відповідно до законодавства водних об'єктах загального користування у межах встановлених законодавством обсягів безоплатного вилову і за умови додержання встановлених правил рибальства і водокористування.

В інших випадках любительське і спортивне рибальство здійснюються на праві спеціального використання об'єктів тваринного світу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України відповідно до цього та інших законів.

Стаття 28. Використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях

Використання об'єктів тваринного світу, які перебувають у стані природної волі, в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях здійснюється підприємствами, установами, організаціями та громадянами безоплатно і без відповідних дозволів чи інших документів, якщо при цьому об'єкти тваринного світу не вилучаються (в тому числі тимчасово) із природного середовища, тваринам та середовищу їх існування не завдається шкоди, не порушуються права власників та користувачів природних ресурсів.

Використання об'єктів тваринного світу, які перебувають у напіввільних умовах чи в неволі, для наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілей може здійснюватися за плату без вилучення тварин із середовища їх існування.

Вилучення об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях із природного середовища допускається тільки за відповідними дозволами чи іншими документами, які видаються згідно з правилами, встановленими спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

У разі необхідності спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу та їх територіальні органи можуть встановлювати обмеження, а також постійну чи тимчасову заборону використання об'єктів тваринного світу або вилучення об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях. Підприємства, установи, організації та громадяни, які в зазначених цілях вилучають об'єкти тваринного світу з природного середовища, зобов'язані забезпечувати комплексне використання їх і збереження для подальших наукових досліджень добутого зоологічного матеріалу.

Стаття 29. Використання корисних властивостей життєдіяльності тварин

Використання корисних властивостей життєдіяльності тварин — природних санітарів середовища, запилювачів рослин тощо допускається тільки без їх вилучення та знищення, погіршення середовища їх існування і без заподіяння тваринам іншої шкоди.

Стаття 30. Використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності

Використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності допускається тільки без вилучення та знищення тварин і без погіршення середовища їх існування.

Використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності здійснюється за правилами, встановленими спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Стаття 31. Добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі

Підприємствам, установам, організаціям і громадянам дозволяється добування (придбання) диких тварин з метою утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі для використання цих тварин та отриманих продуктів їх життєдіяльності.

Тварини, вилучені з природного середовища за відповідним дозволом чи іншим документом та за визначену у встановленому законодавством порядку плату, є власністю підприємств, установ, організацій та громадян, яким цей дозвіл чи інший документ було видано.

Дикі тварини, що утримуються підприємствами, установами, організаціями та громадянами у напіввільних умовах чи в неволі без відповідного дозволу чи інших документів на право вилучення їх з природного середовища, що засвідчують законність їх набуття, вважаються незаконно набутими.

Правила добування диких тварин, а також їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів за погодженням з спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади з питань мисливського господарства та полювання і рибного господарства.

Стаття 32. Регулювання чисельності диких тварин

В інтересах охорони здоров'я і безпеки населення, запобігання захворюванням сільськогосподарських та інших свійських тварин, відвернення заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу, господарській та іншій діяльності здійснюються заходи, спрямовані на регулювання чисельності окремих видів диких тварин.

Ці заходи повинні здійснюватися способами, які не допускали б заподіяння шкоди іншим видам тварин і забезпечували збереження середовища існування диких тварин.

Види диких тварин, чисельність яких підлягає регулюванню, порядок проведення відповідних заходів щодо регулювання їх чисельності визначаються територіальними органами спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів з урахуванням науково обгрунтованих експертних висновків та за погодженням з територіальними органами інших спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Регулювання чисельності хижих та шкідливих тварин у порядку ведення мисливського і рибного господарства здійснюється відповідно до Закону України «Про мисливське господарство та полювання», інших нормативно-правових актів.

Стаття 33. Права користувачів об'єктами тваринного світу

Користувачі об'єктами тваринного світу в установленому законодавством порядку мають право:

здійснювати спеціальне використання об'єктів тваринного світу відповідно до цього Закону;

власності на добуті (придбані) в законному порядку об'єкти тваринного світу і доходи від їх реалізації;

оскаржувати рішення органів виконавчої влади і посадових осіб, що порушують їх права на використання об'єктів тваринного світу.

Підприємства, установи, організації та громадяни, які здійснюють ведення мисливського і рибного господарства, мають також право брати участь у вирішенні питань охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу, що перебувають на території закріплених за ними мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів.

Підприємства, установи, організації та громадяни користуються й іншими правами щодо використання об'єктів тваринного світу.

Права підприємств, установ, організацій та громадян щодо використання об'єктів тваринного світу можуть бути обмежені відповідно до закону.

Стаття 34. Обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу

Користувачі об'єктами тваринного світу в установленому законодавством порядку зобов'язані:

додержуватися встановлених правил, норм, лімітів і строків використання об'єктів тваринного світу;

використовувати тваринний світ у способи, що не допускають порушення цілісності природних угруповань і забезпечують збереження тварин, яких не дозволено використовувати;

безперешкодно допускати до перевірки всіх об'єктів, де утримуються, переробляються та реалізуються об'єкти тваринного світу, представників органів, що здійснюють державний контроль за охороною і використанням тваринного світу, своєчасно виконувати їх законні вимоги та розпорядження;

своєчасно вносити збір за спеціальне використання об'єктів тваринного світу.

Користувачі об'єктами тваринного світу, які здійснюють ведення мисливського та рибного господарства, також зобов'язані:

раціонально використовувати об'єкти тваринного світу, не допускати погіршення екологічного стану середовища існування тварин внаслідок власної діяльності, застосовувати природоохоронні технології під час здійснення виробничих процесів;

проводити первинний облік чисельності і використання диких тварин, вивчати їх стан та характеристики угідь, де перебувають об'єкти тваринного світу, подавати цю інформацію органам, що здійснюють державний облік тварин та облік їх використання, ведення державного кадастру і моніторингу тваринного світу;

проводити комплексні заходи, спрямовані на відтворення, в тому числі штучне, диких тварин, збереження і поліпшення середовища їх існування;

здійснювати заходи щодо виконання загальнодержавних, регіональних, республіканських та інших територіальних екологічних програм з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

негайно інформувати природоохоронні органи, ветеринарні, санітарно-епідеміологічні служби про виявлення захворювань тварин, погіршення стану середовища їх існування, виникнення загрози знищення та випадки загибелі тварин, здійснювати комплексні заходи щодо профілактики і боротьби із захворюваннями;

в межах закріпленої території здійснювати охорону об'єктів тваринного світу, дотримуватися режиму охорони видів тварин, занесених до Червоної книги України і до переліків видів тварин, які підлягають особливій охороні на території Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;

самостійно припиняти використання об'єктів тваринного світу в разі погіршення їх стану та умов існування, зниження відтворюючої здатності та виникнення загрози знищення тварин, негайно вживати заходів до усунення негативного впливу на тварин і середовище їх існування;

виконувати інші обов'язки щодо охорони і використання тваринного світу, передбачені законодавством.

Стаття 35. Гарантії та захист прав власників і користувачів об'єктами тваринного світу

Шкода, заподіяна власникам і користувачам об'єктами тваринного світу, підлягає відшкодуванню в порядку, передбаченому законодавством.

У разі припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу з підстав, не передбачених статтею 19 цього Закону, підприємствам, установам, організаціям та громадянам, яким було надано це право, надається рівноцінна можливість здійснення свого права.

Розділ IV. ОХОРОНА ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 36. Зміст охорони тваринного світу

Охорона тваринного світу включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання об'єктів тваринного світу.

Охорона тваринного світу передбачає комплексний підхід до вивчення стану, розроблення і здійснення заходів щодо охорони та поліпшення екологічних систем, в яких перебуває і складовою частиною яких є тваринний світ.

Стаття 37. Забезпечення охорони тваринного світу

Охорона тваринного світу забезпечується шляхом:

встановлення правил та науково обгрунтованих норм охорони, раціонального використання і відтворення об'єктів тваринного світу;

встановлення заборони та обмежень при використанні об'єктів тваринного світу;

охорони від самовільного використання та інших порушень встановленого законодавством порядку використання об'єктів тваринного світу;

охорони середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин;

запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів;

формування екологічної мережі, створення державних заповідників, заказників і визначення інших природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні;

встановлення особливого режиму охорони видів тварин, занесених до Червоної книги України і до переліків видів тварин, які підлягають особливій охороні на території Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;

розроблення і впровадження програм (планів дій) щодо збереження та відтворення видів диких тварин, які перебувають під загрозою зникнення;

розведення в неволі рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин, створення центрів та «банків» для зберігання генетичного матеріалу;

встановлення науково обгрунтованих нормативів і лімітів використання об'єктів тваринного світу та вимог щодо засобів їх добування;

регулювання вилучення тварин із природного середовища для зоологічних колекцій;

надання допомоги тваринам у разі захворювання, загрози їх загибелі під час стихійного лиха і внаслідок надзвичайних екологічних ситуацій;

організації наукових досліджень, спрямованих на обгрунтування заходів щодо охорони тваринного світу;

виховання громадян у дусі гуманного ставлення до тварин;

пропаганди важливості охорони тваринного світу;

здійснення контролю у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

проведення заходів екологічної безпеки;

запобігання проникненню в природне середовище України чужорідних видів диких тварин та здійснення заходів щодо недопущення негативних наслідків у разі їх випадкового проникнення;

створення системи державного обліку, кадастру та моніторингу тваринного світу;

урахування питань охорони тваринного світу під час встановлення екологічних нормативів та здійснення господарської діяльності;

регулювання вивезення за митний кордон України об'єктів тваринного світу;

стимулювання діяльності, спрямованої на охорону, раціональне використання і відтворення тваринного світу;

проведення відповідно до законодавства інших заходів і встановлення інших вимог щодо охорони об'єктів тваринного світу.

Стаття 38. Встановлення заборони та обмежень у використанні об'єктів тваринного світу

З метою збереження і відтворення тварин здійснення окремих видів використання об'єктів тваринного світу, а також вилучення з природного середовища тварин може бути обмежено або повністю заборонено на певній території чи на певні строки в порядку, передбаченому цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 39. Охорона середовища існування, умов розмноження, шляхів міграції тварин

Підприємства, установи, організації і громадяни при здійсненні будь-якої діяльності, що впливає або може вплинути на стан тваринного світу, зобов'язані забезпечувати охорону середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин.

Під час розміщення, проектування та забудови населених пунктів, підприємств, споруд та інших об'єктів, удосконалення існуючих і впровадження нових технологічних процесів, введення в господарський обіг цілинних земель, заболочених, прибережних і зайнятих чагарниками територій, меліорації земель, здійснення лісових користувань і лісогосподарських заходів, проведення геологорозвідувальних робіт, видобування корисних копалин, визначення місць випасання і прогону свійських тварин, розроблення туристичних маршрутів та організації місць відпочинку населення повинні передбачатися і здійснюватися заходи щодо збереження середовища існування та умов розмноження тварин, забезпечення недоторканності ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу.

Під час розміщення, проектування і будівництва залізничних, шосейних, трубопровідних та інших транспортних магістралей, ліній електропередачі і зв'язку, а також каналів, гребель та інших гідротехнічних споруд повинні розроблятися і здійснюватися заходи, які забезпечували б збереження шляхів міграції тварин.

Введення в експлуатацію об'єктів і застосування технологій без забезпечення їх засобами захисту тварин та середовища їх існування забороняються.

Проведення вибухових та інших робіт, які є джерелом підвищеного шуму, в місцях розмноження тварин обмежується законодавством.

Випалювання сухої рослинності або її залишків допускається лише в разі господарської необхідності за відповідним дозволом територіальних органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

З метою збереження і поліпшення екологічного стану окремих територій, визначених в установленому законом порядку такими, що мають особливу цінність як середовище існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та цінних видів тварин, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів може розробляти і запроваджувати для цих територій більш суворі екологічні нормативи, ніж ті, що встановлені для всієї території України.

Експлуатація гідротехнічних та інших споруд на водних об'єктах, встановлення гідрологічного режиму і режиму водоспоживання та інша діяльність, що впливає чи може вплинути на стан середовища існування диких тварин, повинні здійснюватися з урахуванням вимог охорони тваринного світу, інтересів рибного і мисливського господарства.

Гідромеліоративні роботи та промислове рибальство у місцях, які за рішенням спеціально уповноважених органів виконавчої влади, що здійснюють управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, визначені як такі, що мають особливе значення для перебування водноболотних птахів та напівводних ссавців (бобри, хохулі тощо), здійснюються за погодженням із спеціально уповноваженими органами виконавчої влади з питань мисливського господарства та полювання і рибного господарства.

Стаття 40. Запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів та експлуатації транспортних засобів

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані вживати заходів для запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів, у тому числі зберігання, транспортування, застосування небезпечних для тварин препаратів, хімічних речовин та сполук, складування, знищення, захоронення промислових і побутових відходів, проведення сільськогосподарських, лісогосподарських, лісозаготівельних та інших робіт, а також під час експлуатації електричної мережі та транспортних засобів.

Стаття 41. Обов'язковість урахування під час проведення екологічної експертизи впливу об'єктів експертизи на стан тваринного світу

Під час проведення екологічної експертизи діючих об'єктів, проектів будівництва та реконструкції підприємств, споруд та інших об'єктів, впровадження нової техніки, технології, матеріалів і речовин обов'язково враховується їх вплив на стан тваринного світу, середовище існування, шляхи міграції та умови розмноження тварин.

Стаття 42. Погодження місць будівництва підприємств, споруд та інших об'єктів, впровадження нової техніки, технології, матеріалів і речовин, що впливають або можуть вплинути на стан тваринного світу

Місця будівництва підприємств, споруд та інших об'єктів, а також впровадження нової техніки, технології, матеріалів і речовин, що впливають або можуть вплинути на стан тваринного світу, погоджуються з територіальними органами спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Стаття 43. Охорона тваринного світу на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України

Охорона тваринного світу на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України забезпечується відповідно до цього Закону, Закону України «Про природно-заповідний фонд України», інших нормативно-правових актів.

Стаття 44. Охорона, використання і відтворення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин

Рідкісні та такі, що перебувають під загрозою зникнення в природних умовах на території України, види тварин підлягають особливій охороні і заносяться до Червоної книги України.

Порядок і вимоги щодо охорони, використання і відтворення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин визначаються законом про Червону книгу України.

Види тварин, які не занесені до Червоної книги України, але мають особливу наукову, природоохоронну та іншу цінність, за рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів заносяться до переліків видів тварин, що підлягають особливій охороні.

Визначення видів і встановлення порядку охорони, використання і відтворення тварин, занесених до зазначених переліків, здійснюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів з урахуванням науково обгрунтованих експертних висновків.

Правила добування рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин для розведення в спеціально створених умовах, а також у науково-дослідних та інших цілях встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Стаття 45. Розведення в неволі рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин

Розведення в неволі рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин може дозволятися з метою їх збереження, охоро-

ни і відтворення насамперед, якщо цього неможливо досягнути в природних умовах, а також у науково-дослідних та інших цілях, які не мають наслідком скорочення чисельності цих тварин.

Дозволи на право займатися розведенням у напіввільних умовах чи в неволі видів тварин, які занесені до Червоної книги України, видає спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Для забезпечення збереження генетичного фонду рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин наукові установи й організації проводять дослідження з питань штучного розведення тварин, створюють центри та «банки» зберігання необхідного для цього генетичного матеріалу. Фінансування діяльності центрів та «банків» зберігання генетичного матеріалу здійснюється у порядку, передбаченому статтею 42 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Стаття 46. Зоологічні колекції

Створення і поповнення зоологічних колекцій (живих колекцій зоопарків, зоосадів, океанаріумів тощо, а також у вигляді колекцій опудал, препаратів, частин і залишків тварин) шляхом вилучення тварин з природного середовища провадяться підприємствами, установами, організаціями і громадянами лише за дозволами, що видаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Зоологічні колекції, що становлять наукову, культурно-освітню, навчально-виховну або естетичну цінність і мають загальнодержавне значення, підлягають державному обліку.

Створення, поповнення, зберігання, використання, відчуження та державний облік зоологічних колекцій, торгівля ними, а також ввезення в Україну, пересилання і вивезення за її межі здійснюються за правилами, що встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Стаття 47. Надання допомоги тваринам у разі їх захворювання або загрози загибелі під час стихійного лиха та надзвичайних екологічних ситуацій

У разі виникнення стихійного лиха та надзвичайних екологічних ситуацій, які загрожують існуванню тварин, користувачі об'єктами тваринного світу зобов'язані відповідно до цього Закону, Закону України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» та інших нормативно-правових актів надавати допомогу диким тваринам і негайно інформувати про це спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

У випадках, коли дикі тварини, які зазнають лиха, не можуть бути збережені, за рішенням спеціально уповноважених органів виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів, дозволяється проведення їх селекційного відбору чи меліоративного відлову.

Порядок реєстрації та утримання диких тварин, які вилучені з природного середовища з метою надання їм допомоги, встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Для надання допомоги хворим і травмованим диким тваринам можуть створюватися регіональні центри порятунку та реабілітації диких тварин.

Порядок створення регіональних центрів порятунку та реабілітації диких тварин, а також порядок розміщення в них диких тварин і їх утримання визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів за погодженням з центральними органами виконавчої влади з питань ветеринарної і санітарної медицини та відповідними спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Стаття 48. Охорона тварин під час застосування пестицидів і агрохімікатів

Під час застосування пестицидів і агрохімікатів повинні враховуватися вимоги цього Закону, законодавства про захист рослин, інших нормативно-правових актів щодо охорони тваринного світу і середовища існування тварин.

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані вживати заходів щодо забезпечення запобігання захворюванню і загибелі тварин під час зберігання, транспортування та застосування пестицидів і агрохімікатів.

Правила зберігання, транспортування та застосування пестицидів і агрохімікатів, а також обсяги і асортимент, використання яких дозволяється в Україні, затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів за погодженням із спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади з питань охорони здоров'я та з питань аграрної політики.

Стаття 49. Обмеження або заборона застосування на окремих територіях пестицидів і агрохімікатів

З метою запобігання загибелі тварин і погіршенню середовища їх існування спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів та їх територіальні органи за погодженням із спеціально уповноваженими органами виконавчої влади з питань аграрної політики та місцевими державними адміністраціями можуть визначати окремі території, на яких обмежується або забороняється застосування пестицидів і агрохімікатів.

Стаття 50. Переселення, акліматизація і схрещування диких тварин

Переселення тварин у нові місця перебування, акліматизація нових для фауни України видів диких тварин, а також заходи щодо схрещування диких тварин допускаються в науково-дослідних і господарських цілях з урахуванням науково обгрунтованих експертних висновків з дозволу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів за погодженням із спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади з питань мисливського господарства та полювання і рибного господарства.

Самовільне переселення, акліматизація і схрещування диких тварин забороняються.

Підприємства, установи, організації та громадяни, які утримують або розводять у напіввільних умовах чи в неволі диких тварин, а також свійських тварин, які можуть схрещуватися з дикими тваринами або заподіяти їм шкоду, зобов'язані вживати заходів до запобігання виходу цих тварин у природне середовище.

Стаття 51. Охорона тваринного світу від шкідливого впливу продуктів біотехнології

Створення нових штамів мікроорганізмів, біологічно активних речовин, виведення генетично змінених організмів, виробництво інших продуктів біотехнології здійснюються лише в установленому порядку і за наявності позитивних висновків державної екологічної експертизи. Використання зазначених організмів і речовин за відсутності таких висновків забороняється.

Стаття 52. Урахування вимог охорони тваринного світу під час розроблення та встановлення екологічних нормативів

Під час розроблення та встановлення нормативів екологічної безпеки (гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі, гранично допустимого вмісту забруднюючих речовин у кормах, гранично допустимих рівнів акустичного, електромагнітного, радіаційного та інших шкідливих фізичних і біологічних факторів, гранично допустимих викидів і скидів у навколишнє природне середовище забруднюючих хімічних речовин тощо) повинні враховуватися вимоги щодо охорони тваринного світу та середовища існування тварин.

Затвердження нормативів екологічної безпеки та лімітів добування диких тварин здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у порядку, передбаченому законом.

Стаття 53. Ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу

Ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу здійснюються за правилами, встановленими спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Стаття 54. Обмеження прав власників і користувачів природних ресурсів в інтересах охорони, раціонального використання та відтворення тваринного світу

В інтересах охорони, раціонального використання та відтворення тваринного світу права власників і користувачів землі, лісів, водних об'єктів та інших природних ресурсів можуть бути обмежені законом і на них можуть покладатися відповідні обов'язки згідно з законом.

Розділ V. МОНІТОРИНГ, ДЕРЖАВНИЙ ОБЛІК І ДЕРЖАВНИЙ КАДАСТР ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 55. Моніторинг тваринного світу

Моніторинг тваринного світу є складовою частиною моніторингу навколишнього природного середовища і здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Стаття 56. Державний облік тварин та облік обсягів їх добування. Державний кадастр тваринного світу

Для забезпечення охорони та організації раціонального використання тваринного світу ведуться державний облік тварин, облік обсягів їх добування, а також державний кадастр тваринного світу, який містить систематизовану сукупність відомостей про географічне розповсюдження видів (груп видів) тварин, їх чисельність і стан, характеристики середовища їх існування і сучасного господарського використання та інші необхідні дані.

Порядок ведення обліку тварин та обсягу їх добування встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань статистики, заінтересованими органами виконавчої влади та відповідними науковими установами.

Форма звітів про державний облік тварин та облік обсягів їх добування, порядок їх заповнення та періодичність подання затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань статистики за поданням спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади з питань мисливського господарства та полювання, рибного господарства, погодженим із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Порядок ведення державного кадастру тваринного світу визначається Кабінетом Міністрів України.

Розділ VI. КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 57. Державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу здійснюється Кабінетом Міністрів України, місцевими державними адміністраціями, радами та їх виконавчими органами, спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів, мисливського господарства та полювання і рибного господарства та їх територіальними органами, іншими державними органами відповідно до закону.

Порядок здійснення державного контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу визначається Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», цим Законом, Законом України «Про мисливське господарство та полювання», іншими законодавчими актами.

Стаття 58. Громадський контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Громадський контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу здійснюється громадськими інспекторами охорони навколишнього природного середовища та громадськими інспекторами спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади з питань мисливського господарства та полювання і рибного господарства.

Повноваження громадських інспекторів у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу визначаються положеннями про них, затвердженими відповідними спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Стаття 59. Компетенція спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів щодо державного контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу

Спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів, мисливського господарства та полювання, рибного господарства та їх територіальні органи у встановленому законом порядку мають право:

контролювати додержання встановленого порядку обліку тварин та обліку їх використання;

вимагати від фізичних та юридичних осіб усунення порушень законодавства про охорону, використання і відтворення об'єктів тваринного світу;

припиняти використання об'єктів тваринного світу, яке ведеться з порушенням законодавства;

зупиняти тимчасово роботи, під час проведення яких порушуються правила, норми та інші вимоги щодо охорони і використання тваринного світу, середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин, до усунення виявлених порушень;

припиняти незаконні дії або анулювати дозволи чи інші передбачені законодавством документи та встановлювати обмеження на право добування, всіх видів використання, утримання, реалізації, вивезення з України і ввезення на її територію диких тварин;

пред'являти позови про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствами, установами, організаціями та громадянами внаслідок порушення законодавства про охорону, використання і відтворення об'єктів тваринного світу.

Спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів, мисливського господарства та полювання і рибного господарства та їх територіальні органи мають й інші права, передбачені законом.

Стаття 60. Права посадових осіб спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, що здійснюють державний контроль та управління в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, а також підприємств, установ і організацій, що здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу

Посадові особи спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, що здійснюють державний контроль та управління в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, відповідно до закону мають право:

давати обов'язкові до виконання вказівки (приписи) про усунення порушень у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

перевіряти документи на право використання об'єктів тваринного світу, зупиняти транспортні (в тому числі плавучі) засоби та проводити огляд речей, транспортних (у тому числі плавучих) засобів, знарядь полювання і рибальства, добутої продукції та інших предметів;

доставляти осіб, які порушують законодавство в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, до міліції чи в приміщення виконавчого органу сільської, селищної ради;

вилучати в порядку, визначеному законом, у осіб, які порушують законодавство в галузі охорони і використання тваринного світу, знаряддя добування тварин (у тому числі водних), транспортні (в тому числі плавучі) засоби, обладнання та предмети, що були знаряддями правопорушення, незаконно добуту продукцію, а також відповідні документи;

проводити у випадках, встановлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для попередження і розкриття порушень законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

викликати посадових осіб, громадян України та іноземців для дачі усних або письмових пояснень у зв'язку з порушенням ними законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

безперешкодно відвідувати територію і приміщення підприємств, установ та організацій, які здійснюють добування, утримання, зберігання або переробку об'єктів тваринного світу, з метою здійснення нагляду за дотриманням вимог законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу;

визначати розмір збитків, завданих об'єктам тваринного світу, за затвердженими таксами та методиками;

анулювати видані ними дозволи чи інші передбачені законодавством документи на право добування та утримання об'єктів тваринного світу в інших цілях, а також на право переселення, акліматизацію та утримання в неволі чи напіввільних умовах цих об'єктів тваринного світу;

складати протоколи та розглядати в установленому законом порядку справи про адміністративні правопорушення в галузі охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу.

Посадові особи підприємств, установ та організацій, що здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу, та громадські інспектори у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу відповідно до законодавства мають право:

перевіряти документи на право використання об'єктів тваринного світу, зупиняти транспортні (в тому числі плавучі) засоби та проводити огляд речей, транспортних (у тому числі плавучих) засобів, знарядь полювання і рибальства, добутої продукції та інших предметів;

доставляти осіб, які порушують законодавство у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, до міліції чи в приміщення виконавчого органу сільської, селищної ради;

вилучати в порядку, визначеному законом, у осіб, які порушують законодавство в галузі охорони і використання тваринного світу, знаряддя добування тварин (у тому числі водних), транспортні (в тому числі плавучі) засоби, обладнання та предмети, що були знаряддями правопорушення, незаконно добуту продукцію, а також відповідні документи (крім громадських інспекторів);

проводити у випадках, встановлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для попередження і розкриття порушень законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

складати протоколи про правопорушення в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Для здійснення державного контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу у складі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів, інших спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу та їх територіальних органах можуть створюватися спеціальні підрозділи.

Під час виконання службових обов'язків державні інспектори спеціальних підрозділів мають право на носіння форми встановленого зразка, а також на носіння та застосування табельної зброї та інших спеціальних засобів відповідно до законодавства.

Державні інспектори спеціальних підрозділів підлягають обов'язковому державному особистому страхуванню. Держава гарантує їм соціальний захист.

Порядок та умови страхування державних інспекторів спеціальних підрозділів та їх соціального захисту встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 61. Правовий захист працівників, які здійснюють охорону і контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Працівникам підприємств, установ та організацій, які здійснюють охорону і контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, гарантується правовий захист їх честі, гідності, здоров'я та життя відповідно до законодавства.

Стаття 62. Стимулювання працівників спеціально уповноважених органів виконавчої влади, громадських інспекторів, посадових осіб підприємств, установ та організацій, які здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу

Стимулювання працівників спеціально уповноважених органів виконавчої влади, громадських інспекторів, посадових осіб підприємств, установ та організацій, які здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу, здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та інших законодавчих актів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 63. Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу тягне за собою адміністративну, цивільно-правову чи кримінальну відповідальність відповідно до закону.

Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу несуть особи, винні в:

порушенні встановленого законодавством порядку надання об'єктів тваринного світу в користування;

порушенні правил використання об'єктів тваринного світу;

незаконному вилученні об'єктів тваринного світу з природного середовища;

перевищенні лімітів і порушенні інших встановлених законодавством вимог використання об'єктів тваринного світу;

невиконанні вимог державної екологічної експертизи;

порушенні встановлених законодавством вимог щодо охорони середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин, самовільному випалюванні сухої рослинності або її залишків;

порушенні правил зберігання, транспортування, застосування засобів захисту рослин, стимуляторів їх росту, мінеральних добрив та інших речовин (препаратів);

порушенні правил створення, поповнення, зберігання, використання та державного обліку зоологічних колекцій, торгівлі ними, а також установленого законодавством порядку їх пересилання, ввезення в Україну і вивезення за її митну територію;

самовільному або з порушенням установленого законодавством порядку переселенні, акліматизації та схрещуванні тварин, а також виведенні і використанні генетично змінених організмів;

жорстокому поводженні з тваринами;

приховуванні та перекрученні інформації про стан і чисельність об'єктів тваринного світу та їх використання;

невжитті заходів щодо запобігання загибелі тварин, погіршенню середовища їх існування та ліквідації негативного впливу на тваринний світ;

порушенні порядку придбання, реалізації, пересилання і вивезення за межі України, ввезення на її територію диких тварин та інших об'єктів тваринного світу;

невиконанні встановлених законодавством вимог щодо охорони видів тварин, занесених до Червоної книги України або до переліків видів тварин, що підлягають особливій охороні;

виготовленні, зберіганні, реалізації та застосуванні заборонених знарядь добування тварин;

невиконанні законних розпоряджень посадових осіб органів, що здійснюють державний контроль та управління у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Законом може бути встановлено відповідальність і за інші порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, в порядку та розмірах, встановлених законодавством.

Незаконно добуті (зібрані) об'єкти тваринного світу, виготовлена з них продукція, знаряддя правопорушень підлягають безоплатному вилученню в установленому законом порядку.

Дикі тварини та інші об'єкти тваринного світу, що ввезені на територію України або вивозяться за її межі з порушенням законодавства, підлягають у встановленому законом порядку конфіскації або безоплатному вилученню і реалізуються згідно з правилами, встановленими спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів за погодженням з центральним органом виконавчої влади з питань ветеринарної та санітарної медицини.

У разі вилучення незаконно добутих живих тварин повинні бути вжиті заходи щодо їх збереження, і за можливості — повернення у природне середовище.

Розділ VIII. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 64. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Україна бере участь у міжнародному співробітництві з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Розділ IX. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про тваринний світ» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 18, ст.191; 1996 р., № 15, ст.70).

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 13 грудня 2001 року.

№ 2894-III.

БАРАКИ

Діти гуртожитків і бараків ще сподіваються на владу

Проблема

У нас немає нічого стабільнішого і постійнішого за тимчасове. Поколінню, яке народилося одразу по війні, на уроках у школі вбивали в голову, що всі труднощі — тимчасові. Тимчасовими були й бараки та робітничі гуртожитки, тож і прописку там давали тільки тимчасову — поки підійде черга на житло. Діти, які побачили світ, коли їхні батьки були прописані в гуртожитках тимчасово, вже у вузах вчаться і приносять батькам довідки, потрібні для оформлення субсидій, щоб менше платити за ту саму кімнату, яку колись було надано тимчасово. Мало того, мешканці бараків та гуртожитків вже й надію втратили мати справжні квартири. А якщо й проводять масові акції, то для того, щоб домогтися, аби в тих гуртожитках їм дали нормально жити. І стоять тоді з плакатами діти гуртожитків.

Спершу — для «хімії», тепер — для хіміків

Відверто кажучи, я давно забув про існування цих бараків, що сховалися у промисловій зоні Житомира між різними підприємствами, далеко від людського житла. Бо мав діло з їхніми мешканцями аж тридцять років тому. Писав тоді нарис про бригаду комуністичної праці, яка споруджувала один з цехів заводу хімічного волокна. А бригадир настійно просив: не згадувати того, того, того. І перелічував прізвища. Бо ті члени бригади, які теж працювали «по-комуністичному», були з «хімії» — відбували на будові покарання за різними статтями КК.

За колишнім пропускним пунктом, через який «зеки» поверталися після роботи, — вісім дерев'яних будинків, що були споруджені як казарми для засуджених. Тут давно вже мешкають не вони, а 80 сімей ветеранів заводу хімічного волокна. Перед їх заселенням бараки перепланували. Було то 1989 року.

— Я був двохсотий на черзі, — згадує Вадим, один з мешканців. — Спершу сподівалися, що скоро одержимо ордери на квартири. Два рази тимчасово прописували на п'ять років. Потім прописали постійно.

На заводі хімічного волокна працювало п'ятеро членів його сім'ї. І це типово для барачного мікрорайону. Бо й заробляли хіміки солідно, і достроковий вихід на пенсію було забезпечено. Ця «сімейність», що колись гарантувала матеріальні блага, тепер боком вилазить. Адже на інших підприємствах фахівці такого профілю не потрібні.

— Я звільнився сам, бо не платили зарплати. А 1 вересня, як тільки невістка вийшла з декретної відпустки, звільнили і її — за скороченням, — розповідав Вадим.

Жінка, яка пов'язала свою долю із заводом 1975 року, показала трудову книжку: «Звільнена у зв'язку з банкрутством підприємства. 20 грудня 2000 року». Щоб видати трудові книжки з такими записами, людей запрошували на завод оголошеннями в газеті.

Про пожежі, борги і тарифи

...Це була вже п'ята(!) пожежа в кімнаті №10 цього гуртожитку ВАТ «Житомирський завод хімічного волокна». І, мабуть, остання. Сусід, який, незважаючи на ранній час, був геть п'яний, витягнув мешканця десятої кімнати в коридор надто пізно. Лікарі довго боролися за його життя, та їх зусилля виявилися марними. При таких опіках врятувати могло б тільки диво...

От що встановили пожежники. Після чергової випивки мешканець цієї кімнати (до речі, електрик за фахом) поставив під ліжко електроплитку, а зверху — 16-кілограмову гирю. Щоб кімнату краще обігріти...

Начальник управління ДПО УМВС області Леонід Антонюк одразу після пожежі дав такий коментар:

— Умови в гуртожитках просто жахливі. Скрізь саморобні електроприлади. Протипожежна система виявлення та оповіщення не працює. Двері запасних виходів зарешітчені, зачинені на замки. Ще задовго до пожежі ми проводили тут перевірку, наклали штраф на начальника житлово-експлуатаційної дільниці заводу. Та нічого не змінилося.

У багатьох коридорах гуртожитків — жодної електролампочки. Уявіть, що не матрац на ліжку загорівся, а почалася велика пожежа. Темно, дим, входи-виходи зачинені... А замків, між іншим, мешканці понавішували на двері, що ведуть до сходових кліток, не від доброго життя. У гуртожитках давно немає вахтерів. Хто хоче — заходить, що хоче — цупить... Зігрітися можна тільки з допомогою каміна. Додайте сюди проіржавілі водопровідні труби — до багатьох туалетів та умивальників воду тепер відрами носять. Вирвано підвіконня, навіть вхідні двері хтось поцупив... Яскраве підтвердження відомої істини: ніщо так не деморалізує людину, як відсутність роботи. Пустившись берега, окремі мешканці отруюють життя іншим. Якраз розглядають питання про позбавлення однієї з жінок батьківських прав.

Люди давно звикли і до бараків, і до безгрошів'я. Зовсім кепсько стало, коли завод повністю від'єднали від електроенергії, бо й воду сюди подавали через підприємство. Куди тільки не довелося бігати з відрами! Ще й не пускали їх сусідні виробництва на свої промзони. Писали в усі-усюди, зокрема й до Карпачової. Зрештою домоглися свого — бараки таки під'єднали до міського водогону. А проблема опалення залишилася: завод стоїть — від'єднано й котельню. Тож і накручують лічильники кіловати, спалені електрокамінами. Хоч уже були пропозиції маленьку котельню поставити, вугілля завезти.

— Але скільки моїх сусідів зможуть заплатити за це? Тут є навіть люди, які заробляють тим, що продають на базарі поліетиленові пакетики за три копійки, —розмірковує Валентина, одна з тих, хто ще працює на підприємстві, бо треба ж комусь ремонтувати те, що починає валитися, — інакше й остання надія на відродження хімічного велета згине. А заодно «стереже» квадратні метри барака. Бо чоловік поїхав на заробітки. А дочку відправила в село до свекрухи, там вона і до школи пішла. Щоб не переживати, як мала дістанеться з цього глухого закутка до школи...

Коли мешканці бараків нарікають на життя, їм пропонують: то вертайтеся в гуртожитки.

— Але там іще гірше, — заперечують вони. І мають рацію...

Житлово-експлуатаційна дільниця — в одному з гуртожитків. Періодично приїжджаючи сюди, я напам'ять вивчив обшарпані стенди «Профсоюзы — школа коммунизма, школа хозяйствования», «Ленинская программа партии — программа борьбы за мир и коммунизм». Час мовби спинився. Телефону в ЖЕД давно нема, а вивішений на дверях графік прийому начальником був таким анахронізмом, як і ті стенди. Коли зустрівся-таки нарешті з Віталієм Алімовим, розмова з ним оптимізму не додала:

— Борг тільки перед «Теплосервісом», який обслуговує ті чотири гуртожитки, що в цьому мікрорайоні, — 81 тисяча гривень. Наче не так і багато, якщо врахувати, що за ці чотири дев'ятиповерхівки треба викладати щомісяця більше 46 тисяч гривень. Але які грабіжницькі тарифи! За кожен квадратний метр — одна гривня 51 копійка, та плюс іще ПДВ. Такі розцінки важко й порівнювати з тими, які діють для житлових будинків. Яка це мудра чиновницька голова придумала брати за опалення гуртожитків, як за виробничу площу? Хто може відповісти на це запитання Віталія Миколайовича?

А завод і з газовими трубами для гуртожитків ледь упорався. У кожному будинку — по 18 кухонь. На кожну треба було шість метрів труби. Для чого? У вересні я заходив туди і бачив, як мешканці готують обіди на електроплитках біля... газових плит. Просто за борги перекрили газ. А під'єднали, коли завод встановив лічильники на кожній кухні. Для підприємства, яке не просто не працює, а ще й від електроенергії від'єднано, то було вкрай складно. Зате тепер гора з пліч звалилася. А заодно виникло ще одне підступне запитання щодо тарифів. Бо мешканці невеликого п'ятиповерхового гуртожитку, де лічильників іще не встановили, мають платити за газ більше, ніж усі дев'ятиповерхівки, разом узяті.

— То заборгували ми газовикам чи, навпаки, ще й наперед заплатили? — іронізує начальник ЖЕД.

А от з електроенергією — повний провал. Через день мали прийти енергетики, щоб перевести мешканців на каганці та свічки. Про причини здогадатися неважко. У вересні гуртожитки спалили електроенергії на 12 тисяч гривень. У жовтні похолодало, сума підскочила до 32 тисяч, але мешканці не заплатили навіть половини цього. Можна тільки уявити, скільки накручують електронагрівальні прилади під час 18-градусного морозу...

Мешканці платять по-різному. Тут, усупереч класику, не буття визначає свідомість, а навпаки. Через те й сидять то без газу, то без світла, що частина не платить ні копійки вже багато років. Начальник ЖЕД склав для передачі до суду список із 76 неплатників, кожен з яких винен більше тисячі гривень (це за куці квадратні метри гуртожитку!). Тільки цих 90 тисяч уже б вистачило, щоб сьогодні не мерзнути. А на боржників з меншими сумами у заводу й грошей нема — на судові витрати.

Але є друга сторона медалі. Я бесідував з багатьма мешканцями гуртожитків про плату за проживання. І майже всі говорили, що не вони заводу, а завод їм винен. Справді, цей хімічний велет — лідер на Житомирщині із заборгованості з виплати зарплати: у середньому три тисячі кожному працівнику.

А найцікавіше те, що з трьох тисяч мешканців гуртожитків, за словами Віталія Алімова, на заводі працює сьогодні 70. Це кінцевий результат боротьби різних інтересів. Хто чого домагався, вже немає значення. Головне — програли люди.

Крізь жорна банкрутства

Старий магнітофонний запис повертає до літа 1998 року. Який ентузіазм у словах людей, які вигуки радості, скільки віри в те, що всі труднощі будуть подолані! То хіміки зустрічають Миколу Махна, котрий повернувся до Житомира з Росії, щоб знову очолити завод. Та минуло всього кілька тижнів — і, мов мокрим рядном, усю ту радість накрило: арбітражний суд визнав підприємство банкрутом.

Прокрутимо стрілку годинника назад. Микола Махно на заводі, як то кажуть, з першого кілочка. Був директором у час злету, коли сюди влаштовувалися сім'ями. 1992 року все місто заздрило заробіткам хіміків. Та потім настав час такого курсу нашого купона до російського рубля, що на цехи краще було навісити замки, а робітникам розійтися по городах і дачах. Але безперервного виробництва не зупиниш, і воно працювало мало не вхолосту, пожираючи енергоресурси і примножуючи збитки. 1994 року довелося бути на бурхливих зборах хіміків, які ледь не оголосили Махну недовіру. А через якихось два роки довелося стати свідком незвичайного заводського референдуму. В ньому взяв участь мало не весь тодішній колектив, до того ж 3168 осіб (а це 99,2 відсотка від тих, хто проголосував) були за Махна. То чому вітер настроїв так різко змінився? Просто Миколу Аврамовича на деякий час направили працювати до Австрії. А тим часом кермо було передано в інші руки. І хімікам стало геть кепсько. Повернувся з Австрії Микола Аврамович, за короткий час кілька разів підвищив зарплату, якась надія зажевріла...

Та раптом невеликий клаптик паперу викликав цілу бурю, що не стихала кілька років. На той списаний від руки аркушик я натрапив 1996 року в папці цивільної справи в райсуді: тодішній заступник голови ФДМУ просить тодішнього голову Житомирського регіонального відділення цього фонду «терміново розірвати контракт з Махном М. А. як такий, що не відповідає чинному законодавству». Розірвали за формальним приводом (мовляв, уклали контракт як з директором, а таку посаду не передбачено). Махно звернувся до суду. В ФДМУ побачили, що ситуація хитка. Махна поновили, за вимушений прогул заплатили. Щоб одразу... звільнити. Але вже за порушення. Треба сказати, що в аргументах сторін, які вони після того викладали на суді, чорт ногу зломить, заплутавшись між купленими десь мішками та посудом «Цептер» (мішків і так нібито було достатньо, а шикарний посуд — зайва розкіш) та неповернутою з-за кордону валютною виручкою, — хоча інофірми, між іншим, не розраховувалися за одержану продукцію і до того, як опальний директор повернувся з Австрії. Програвши суд, Махно махнув на прощання рукою і поїхав до Москви.

А на заводі тим часом вирували пристрасті. Новопризначеного керівника робітники не пускали до кабінету, пікети стояли перед облдержадміністрацією. Коли Махно залишив Житомир, на плакатах замість його прізвища написали інше. Пристрасті тривали, навіть до голодовки дійшло, поки зрештою не призначили того, кого вимагали люди. Але через деякий час хіміки розчарувалися і в тому, кого вважали своїм рятівником від безробіття і безгрошів'я. З'явилися вимоги зняти і його. 1998 року тодішній голова облдержадміністрації зустрівся в Москві з Махном і запропонував повернутися назад. На завод, який через кілька тижнів мав стати банкрутом...

Наступні три роки можна назвати періодом здачі заводу в металобрухт (в оголошеннях про продаж обладнання, що їх публікував у газетах ліквідатор, так і зазначалося: алюмінію — стільки-то відсотків). Та недавно знову просвітлішало: після ухвали господарського суду затверджено мирову угоду, чого наполегливо домагалася облдержадміністрація, тож підприємство вийшло зі стадії банкрутства. На зборах трудового колективу затверджено план реструктуризації, а в числі інвесторів — московський банк, італійська фірма. З'явилася надія на часткове відродження виробництва.

Але постає запитання: навіщо інвесторам гуртожитки?

У стані невагомості

Позбутися гуртожитків арбітражний керуючий намагався ще навесні 2001 року, коли написав листи міському голові та прокурору Житомира з посиланням на статті законів про банкрутство. У відповідь одержав теж посилання — на постанову Кабміну, датовану листопадом 1995 року. А в ній чорним по білому записано, що в разі банкрутства, зміни форми власності чи ліквідації підприємства «передачі в комунальну власність підлягають житлові будинки відомчого житлового фонду (крім гуртожитків)». Усе зрозуміло?

Довелося бути свідком того, як на сесії міськради обговорювали долю гуртожитків іншого промислового велета — ВАТ «Верстатуніверсалмаш». Отож, їх приймуть у комунальну власність. Але тільки після того, як завод відремонтує і перетворить на житлові будинки. Потрібна також згода уряду та ще дещо, але то вже дрібниці. Бо перший заступник голови облдержадміністрації Олексій Кучмар (він якраз і очолював раніше це верстатобудівне підприємство) навів таку цифру: тільки на заміну сантехнічного обладнання в гуртожитках треба 1 мільйон 700 тисяч гривень. З якого неба вони впадуть? Хімікам такі гроші тим паче не снилися. А чим може зарадити мешканцям своїх гуртожитків ВАТ «Льонотекс» (раніше — льонокомбінат), якщо «вдалий» продаж його акцій на конкурсі миттєво переріс у судову тяганину та процес банкрутства?

Сьогодні в Житомирі не опалюється 12 гуртожитків. Але і в більшості інших, хай навіть радіатори теплі, — життя не з медом. Та найбільший подив бере, коли заходиш до гуртожитків, які належать будівельникам. Усе занехаяне, обдерте. Як у справжніх банкрутів...

За іронією долі, більшість отих проблемних робітничих домівок розташована по вулицях Ціолковського, Космонавтів, біля кінотеатру «Космос». Справжня космічна невагомість. Бо не потрібні вони ні підприємствам, ні владі. Немає грошей.

Проблема загальнодержавна.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Фото автора.

Розцінки вартості

за одиницю ефірного часу на телеканалі "ENTER-фільм", що надається суб'єктам передвиборчого процесу для проведення передвиборчої агітації

період з 09 лютого по 29 березня 2002 року

Час	Вартість	Хронометраж блоку (хвилин)
7:00 - 7:30	25	5
9:00 - 9:30	12,5	5

Вартість наведена в доларах США за 30 секунд часу без врахування податків (ПДВ та ПнР)
Знижки не застосовуються
100% передоплата
Оплата здійснюється у національній валюті України (гривнях) згідно курсу НБУ на момент оплати.

Благодійний фонд **«Наш вибір»** (ідентифікаційний код 21665100) повідомляє про ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються ліквідаційною комісією за адресою: м. Київ, п-т Перемоги,67 протягом двох місяців з дати опублікування цієї об'яви.

Ліквідаційна комісія БФ «Наш вибір», тел.455-69-56.

Господарська асоціація «ГУМА» (ідентифікаційний код 16291672) повідомляє про реорганізацію у товариство з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «ГУМА».

Правління Закритого акціонерного товариства страхова компанія «Мега-Поліс» повідомляє, що **Загальні збори акціонерів Компанії** відбудуться «02» березня 2002 року о 10-00 за адресою:
м. Київ, Контрактова площа, 10А
Реєстрація учасників зборів відбуватиметься «02» березня 2002 року з 9-30 за вищевказаною адресою.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Звіт Правління про результати роботи ЗАТ СК «Мега-Поліс» в 2001 році та його затвердження.
2. Звіт Ревізійної комісії за результатами роботи в 2001 році та його затвердження.
3. Затвердження річного балансу ЗАТ СК «Мега-Поліс».
4. Порядок розподілу прибутку та визначення строку виплати дивідендів.
5. Переобрання Ревізійної комісії.
6. Визначення основних напрямів діяльності ЗАТ СК «Мега-Поліс» в 2002 році.

Правління Закритого акціонерного товариства страхова компанія «Мега-Поліс»

Тенисный клуб «Ви корт», ЗКПО 21550578, зарегистрированный Печерской райгосадминистрацией, ликвидируется. Претензии принимаются в течение 2-х месяцев.

Господарський суд Дніпропетровської області порушив справу № Б26/241/01 від 20.12.2001 р. про банкрутство ДКПГХ «Смерічка»: 50031, м. Кривий Ріг, вул. Ігнатьєва,2. Р/р 26003301141413, код 19440523 в Центрально-Міському відділенні Промінвестбанка, МФО 305493. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Проніна Володимира Миколайовича, ліцензія: серія АА № 250143. Тел.: 51-12-18, 51-04-61.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. ВВВ, 3а) порушив справу № 11/21Б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Трансдорбуд» (с. Краснолучський, Антрацитівського району, Луганської області, р/р 26007301150145 Антрацитівське відділення Луганської області УАК «Промінвестбанка», МФО 304331, ідентифікаційний код 20157436).

Розпорядник майна — Бербетов Валерій Володимирович, мешкає за адресою: 94600, Луганська область, м. Антрацит, вул. Ткаленко, буд. 9, кв. 38, ліцензія № 047626 від 19.09.01 р..

Претензії кредиторів і заяви санаторів направляти протягом місяця з моменту публікації оголошення.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600; м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева,1а) порушив справу № Б24/272/01 про банкрутство Сільськогосподарського виробничого кооперативу «Труд» (с. Красіне, Криворізького району, р/р 26000154960001 у Криворізькій філії КБ «Приватбанк», МФО 305750, код ЄДРПОУ 00848049).

Розпорядник майна Міхайліді Тетяна Володимирівна, ліцензія арбітражного керуючого № 249940 (50000, м. Кривий Ріг, вул. К. Лібкнехта,7) тел./факс (0564) 28-39-61.

Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Закрите акціонерне товариство «АГРОЮМЕКС»

повідомляє, що чергові Загальні збори акціонерів відбудуться 01 березня 2002 р. за адресою: 04070, м. Київ, вул. Фролівська, 1/6, початок об 11.15.

Порядок денний:

1. Звіт Голови Правління про господарську діяльність Товариства за 2001 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії за 2001 рік.
3. Затвердження річного звіту та балансу за 2001 рік.
4. Затвердження порядку розподілу прибутку за 2001 рік.
5. План діяльності Товариства на 2002 рік.
6. Обрання членів Ревізійної комісії.
7. Збільшення статутного фонду Товариства за рахунок прибутку Товариства та внесення відповідних змін та доповнень до статутних документів.
8. Питання щодо викупу державної частки у статутному фонді Товариства.

Реєстрація учасників зборів з 10.00 до 11.00 за місцем проведення зборів.

Для участі в загальних зборах акціонерам необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу, для представників акціонерів додатково — відповідні доручення.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева,1а) порушив справу № Б26/250/01 про банкрутство КП «Торгівельно-виробничий комплекс «Обрій» (50057, м. Кривий Ріг, м-н Гірницький, торгівельний комплекс, р/р 2600230150068 у Дзержинському відділенні АКБ «Промінвестбанк», МФО 305330, код ЄДРПОУ 00192809).

Розпорядник майна Міхайліді Тетяна Володимирівна, ліцензія арбітражного керуючого № 249940 (50000, м. Кривий Ріг, вул. К. Лібкнехта,7) тел./факс (0564) 28-39-61.

Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Мораторій введено 10.12.2001 року.

Розцінки вартості

за одиницю ефірного часу на телеканалі "ENTER", що надається суб'єктам передвиборчого процесу для проведення передвиборчої агітації

період з 09 лютого по 29 березня 2002 року

Час	Вартість	Хронометраж блоку (хвилин)
12:00 - 12:30	15	5
19:30 - 20:00	50	5
21:30 - 22:00	50	5
23:00 - 23:30	60	5

Вартість наведена в доларах США за 30 секунд часу без врахування податків (ПДВ та ПнР)
Знижки не застосовуються
100% передоплата
Оплата здійснюється у національній валюті України (гривнях) згідно курсу НБУ на момент оплати.

Господарським судом Львівської області порушено справу про банкрутство за заявою ДПІ у Шевченківському районі м. Львова до:

1. ТзОВ «Графіка-сервіс», справа № 7/142-21/189, юридична адреса: м. Львів, вул. Підголоско, 4, ЗКПО 22334032, п/р 26004301411175 ЛЦВ АКБ Промінвестбанк.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Лопатіна Є. І. (ліцензія № 323 від 29.12.2000 року).

Господарський суд Львівської області приймає заяви кредиторів та санаторів протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за адресою: 79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81.

Спорт

«Динамо» продовжує підготовку

Футбол. **Конча-Заспа. Чемпіони країни, готуючись до другої половини сезону, у своєму тренувальному центрі провели черговий день контрольних зустрічей. Другий склад зустрівся з юнацькою збірною України (гравці 1985 року народження), яку очолює Павло Яковенко, і поступився — 0:2 (Мілевський, Воробей).**

А потім грала перша команда. Спочатку був поєдинок проти ірпінського клубу «Нафтохім-Академія», який динамівці виграли — 5:0 (Ващук, 2, Гавранчич, 40, Белькевич, 60, 82, Серебренников, 65). Кияни в першому таймі виступали в такому складі: Філімонов, Ващук, Головко, Смалько, Несмачний, Гавранчич, Кардаш, Чернат, Костюк, Венглинський, Ідахор. У другому — Марущак, Лозинський. Лисицький, Боднар, Косовський, Пеєв, Гіоане, Гусін, Белькевич, Серебренников, Шацьких.

Наприкінці цього насиченого дня відбувся поєдинок «Динамо»—ФК «Вінниця» — 5:1 (Ідахор, 10, Костюк, 40, Шацьких, 55, Гіоане, 84, Пеєв, 86 — Рябцев, 33).

Вінничани чинили гідний опір господарям. І лише наприкінці зустрічі «підсіли». І це не дивно, бо гості грали одним складом весь поєдинок, а динамівці за традицією — двома.

У першому таймі грали: Шовковський, Ващук, Головко, Смалько, Несмачний, Гавранчич, Кардаш, Чернат, Костюк, Венглинський, Ідахор; після перерви вийшли — Рева, Лозинський, Лисицький, Боднар, Косовський, Пеєв, Гіоане, Гусін, Белькевич, Серебренников, Шацьких.

Привернула увагу експериментальна пара стоперів — Лозинський—Лисицький. Звичні амплуа цих молодих гравців — опорні півзахисники. Але й на новому місці вони діяли досить упевнено.

Як повідомляє прес-служба ФК «Динамо», сьогодні в Кончі-Заспі (початок о 13.00) відбудеться день відкритих дверей. Представники ЗМІ матимуть змогу поспілкуватися з гравцями і тренерами клубу.

Післязавтра динамівці візьмуть курс на Москву, де в суботу стартує традиційний міжнародний турнір — Кубок Співдружності. Першого дня кияни зустрінуться з чемпіоном Литви — ФК «Каунас». Початок зустрічі — о 16.00 за київським часом.

«Молодіжка» збирається до Сирії

Київ. **Як повідомляє прес-служба Федерації футболу України, визначено суперника і для молодіжної збірної країни, котру очолює Анатолій Крощенко. Планується 11 і 13 лютого зіграти в Дамаску зі збірною Сирії. Окрім товариських поєдинків, український колектив має намір провести ще й тижневий збір у цій арабській країні.**

Незабаром сто днів

Ялта. **Ось уже 96 діб вакантне місце головного тренера донецького «Шахтаря», який не перший рік безуспішно намагається відібрати чемпіонський титул у київського «Динамо».**

Заява президента ФК «Шахтар» Ріната Ахметова про те, що його команду обов'язково очолить відомий зарубіжний фахівець, природно, викликає у багатьох великий інтерес. Але справа, як бачимо, затяглася.

А поки що під орудою виконувача обов'язків наставника Валерія Яремченка гірники готуються в Ялті. Команду поповнила група молодих футболістів із другого складу клубу. Є й новобранці з інших колективів. Це насамперед воротарі Андрій Лазарчук із «Кривбасу» і 22-річний словак Ян Зовна.

Контрольні поєдинки

Анталія (Туреччина). **Активно готується й інший донецький клуб — «Металург», який перебуває в Туреччині. Підопічні Семена Альтмана двічі переграли волгоградський «Ротор» — 1:0 (Агбо, 59) і 2:0 (Пилипчук, 28, Санжар, 59), поступилися ярославському «Шиннику» — 1:2 (Марифалієв, 10 — Гришин, 18, Шевченко, 57) і взяли гору над турецьким «Деніеліспором» — 3:2 (Влаїч, 8, Агбо, 57, Федорченко, 84 — Вейсел, 17, Чошкун, 50).**

В. Б.

■ *Фотофакт*

Національна збірна України з гандболу незабаром стартує в чемпіонаті Європи. Наша команда добре перевірила рівень підготовки, вигравши авторитетні міжнародні турніри у Швейцарії та Києві.

На знімку: *ворота збірної Хорватії у вирішальному поєдинку за Кубок Вадима Гетьмана атакує один із найрезультативніших гравців української збірної — Юрій Костецький.*

Фото Володимира ФАЛІНА (УКРІНФОРМ).

У номер

Сухих вам рукавів, або Залишмо пожежників без роботи

У Гільдії головних редакторів

У моєму рідному селищі Клевань на Рівненщині волейбольна команда пожежної частини щороку ставала чемпіоном району. Хлопці мали час тренуватися — у волейбол, футбол, шахи і в карти. Нашій команді дитячо-юнацької спортивної школи дуже важко було з ними тягатися. Але коли наставав час змагатися з вогнем, пишалися нашими вогнеборцями і навіть ображалися, коли вони забороняли, щоб ми допомогли.

Все це згадалося під час зустрічі представників Гільдії головних редакторів України із головним державним інспектором України з пожежного нагляду Григорієм Ревою. На жаль, щодоби у нас трапляється 130—150 пожеж. Тому нашим вогнеборцям роботи вистачає. Лише торік від вогненної стихії врятовано 7774 особи і матеріальних цінностей на 550 мільйонів гривень. Звичайно, це незаперечні завоювання бійців-пожежників. Однак своєю елементарною протипожежною безграмотністю додаємо їм роботи, і, на жаль, це вже переросло у тенденцію. За минулий рік у 57949 пожежах загинуло 3515 наших співвітчизників. Найбільше трагедій трапляється в оселях. Основні причини —необережне поводження з вогнем — 54%, непорозуміння з електрообладнанням — 22%, порушення правил експлуатації печей — 6%, пустощі дітей — 5%. І всього тривідсоткова ймовірність того, що нас з вами хтось захотів підпалити. Що ж, не шкодуватимемо про це.

Є ще чимало цікавої статистики. За даними Міжнародного технічного комітету з попередження та гасіння пожеж, Україна 1999 року посідала шосте місце щодо річної кількості зареєстрованих випадків після США, Великої Британії, Росії, Німеччини та Польщі. В нас гине дуже багато людей. Порівняти можна лише із В'єтнамом, де на 1000 пожеж — 52 загиблих, і з Росією — 57. У нас — 49. Тобто хвалитися нема чим: навіть серед країн, що вийшли із колишнього СРСР, Україна — на одному з перших місць за кількістю пожеж і їх наслідками.

Особлива проблема — безпека села. Там трапляється третина пожеж. Торік згоріло 76 дітей. На жаль, не вистачає коштів, щоб забезпечити належну охорону на селі. Але вже є обнадійливий досвід у Броварському районі на Київщині, з яким і ознайомилися члени Гільдії головних редакторів. Там утворили районне управління сільської пожежної охорони. Броварські депутати визначили, що підприємства, установи та організації мають сплачувати невеликі суми для убезпечення від «червоного півня».

За словами пана Реви, турбує і те, що у нас майже відсутні технічні засоби для гасіння пожеж та рятування людей з 10-поверхових будинків і вище, а таких майже чотири тисячі. Не маємо чим гасити вогонь на об'єктах нафтопереробної, хімічної, енергетичної промисловості, в лісі, Карпатських горах і в Криму. Багато пожежних машин, автодрабин і підйомників давно вже час відправити на металолом. Утім...

Першого жовтня минулого року на одному київському складі, де лежали такі отрути, як карбід, хлороване вапно тощо, сталася пожежа. Сприйняли все це дуже серйозно, казали навіть про можливість екологічної катастрофи. Коли почали гасити, вода вступила в хімічну реакцію з отруйними компонентами. Токсичні речовини завдали опіків пожежникам. Довелося замінити пошкоджене кирзове взуття на гумове і лише після ліквідації пожежі звернутися до швидкої допомоги. Така служба, кажуть бійці.

До Григорія Васильовича Реви — найпершого нашого пожежника — було ще багато запитань стосовно різних аспектів пожежної безпеки країни. До них, безперечно, ще повернемося.

29 січня — День працівників пожежної охорони. Ми ще матимемо змогу привітати їх з професійним святом, розповісти про ратну працю.

А наразі бажаємо вдалих чергувань, бо кожні дві хвилини екіпаж виїжджає за викликом. Дай Боже бути нам без втрат. І, як сказав Григорій Рева, побажайте нам «сухих рукавів».

Бажаємо!

Залишайтеся без роботи, а ми — без горя.

Володимир БОДЕНЧУК,
президент Гільдії головних редакторів України.

На знімку: Григорій Васильович Рева.

Фото Олександра ЛЕПЕТУХИ.

Яблука на снігу

Тітку Полю за моторність скрізь, де вона жила і працювала, називали не інакше, як Моторчиком

Міліцейські історії

Тютюнова баба

Тітка ніколи не сиділа склавши руки. І сестричкою в медсанбаті — у роки війни, і бригадиркою на колгоспному полі — у повоєнні, і завом хлібного магазину — за Микити Хрущова, і пенсіонеркою — відколи дочка прописала її в Києві. Моторчику вже скоро вісімдесят, але й нині працює вона на радість і заздрість: фарширує сусідам лящів і готує найсмачніші картопляні кульки-мазурики та пироги з сиром. А як помер зять і доньчиної платні вже вистачало хіба що на комунальні послуги, почала займатися власним «бізнесом». На оптовому ринку купить кілька блоків цигарок і продає їх уроздріб, заробляючи на кожній пачці кілька копійок. Увечері, складаючи нехитрий балансик, тероризує дочку.

— Доню, мене сьогодні міліціянт охрестив баригою. Ти мені скажи, бариги перепродують крадене. А я ж перепродую куплене, то який з мене барига?

Перепродувала тітка Поля також душевно. Від метро «Лівобережна» перекупки її турнули за те, що вона продавала цигарки за помірнішими цінами, ніж вони. Вже скоро вона зрозуміла, що цей вид «бізнесу» вимагає від неї неабиякого терпіння. Найбільше стару виводили з рівноваги міліціянти, яким під час їхніх перевірок доводилося платити тютюновий оброк найдорожчим товаром. У її балансиках то була найболючіша стаття витрат. Не тому, що великі гроші, а через те, що хабарі руки їй пекли і щоразу нагадували викресленого з душі онука. Його — дільничного сільського інспектора — вона давно бачить лише в одному ракурсі: гоголем у міліцейських погонах з підсвинком під пахвою.

...А на тому боці

Одне слово, на тому її кар'єра тютюнової баби і скінчилася. Тепер вона виносить на люди сушені гриби і свіжі яблука. Це вже — не тютюнова виручка, затe інтерес міліції до баби Полі згас, як враншня зірка. Принаймні саме так вона думала до Різдвяних свят. Але тепер так уже не думає.

Міліцейський наряд наблизився до вервечки продавців перед підземним переходом непомітно, наче на бойовій операції. Тітка Поля за гроші, які мала виручити за два цебра яблук, збиралася купити ліки для грипуючої дочки і чогось смачненького — на Різдво. Яким же був її жах, коли в одному з міліціянтів, вона впізнала сержанта, який називав її баригою.

— А, це ти, бабо! Невже кинула палити і почала труїти народ чорнобильськими яблуками?!

Тітка Поля побіліла, як смерть.

— Посоромилися б віку жінки, — спробував хтось заступитися за неї. — Зі старими та злидними ви швидко розбираєтеся, а до крутих боїтеся навіть «під'їджати»...

— У мого сусіда на фірмі конфіскували комп'ютери, — підхопив інший голос. — І вскочили в халепу: суд визнав, що порушили закон. Треба, мовляв, повернути комп'ютери законному власникові, а вони вже — тю-тю...

— Хто там такий розумник, — повернувся на голос суворий страж правопорядку. — Зажди, я оце підійду ближче... І з цими словами вдарив чоботом по тітчиному цебру, з якого висипався у сніг запашний «джонатан»: «А ти, бабо, забирайся геть!».

Тітці Полі здалося, що відро зойкнуло. Червоні яблука на снігу яріли, ніби кров.

Валерія СТРИЖКА.

Фото Володимира ФАЛІНА.

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311009. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець – Верховна Рада України